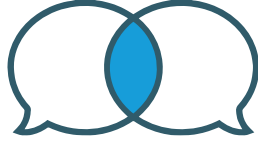

BORSA MEYDANINDA
SEKTÖRLER KONUŞUYOR
AĞUSTOS 2022

KIRMIZI ETTE
SORUN VE ÇÖZÜMLER

**BORSA MEYDANINDA
SEKTÖRLER KONUŞUYOR**

**KIRMIZI ETTE
SORUN VE
ÇÖZÜMLER**

AĞUSTOS 2022

İstanbul Ticaret Borsası Yayınları

BORSA MEYDANINDA SEKTÖRLER KONUŞUYOR
“Kırmızı Ette Sorun ve Çözümler”

Genel Koordinatör
Şule KARADENİZ

Koordinatör
İsmail ŞEN

Yayın Kurulu:
**Ahmet Yirmibeşođlu, Denizhan Dere,
Hakan Kopuz, Kenan Dumanlı,
Sabahattin Özkurt, Şeyda Soykan,
Tümer Topal**

Tasarım
Gökhan YILDIRIM

Baskı
Şan Ofset

Nisan, 2023

“Borsa Meydanında Sektörler Konuşuyor” toplantıları
Güvenilir Ürün Platformu’nun katkılarıyla düzenlenmiştir.

İÇİNDEKİLER

Başkan Sunuş	7
Borsa Meydanında Sektörler Konuşuyor	8
Ali Kopuz İSTİB Yönetim Kurulu Başkanı	10
Mustafa Kayhan Et ve Süt Kurumu Genel Müdür Vekili	14
Burhan Demirok Hayvancılık Genel Müdür Yardımcısı	21
Ahmet Hacıncı Ulusal Kırmızı Et Konseyi Yönetim Kurulu Başkanı	29
Saruhan Yağmur Türkiye Kasaplar Besiciler Et ve Et Ürünleri Esnaf ve Sanatkârları Federasyonu Başkan Vekili	33
Bülent Tunç Türkiye Kırmızı Et Üreticileri Merkez Birliği Başkanı	35
Ahmet Yücesan ETBİR Başkanı ve İSTİB Meclis Üyesi	38
Aydın Tüfekçi İstanbul Perakendeci Kasaplar Esnaf Odası Başkanı	41
Celal Naz Nazay Tarım ve Hayvancılık Yönetim Kurulu Başkanı	43
Nezir Arslan İSTİB Canlı Hayvan Ticareti Komite Başkan Yardımcısı	47
Ömer Tekinaslan İSTİB Yönetim Kurulu Üyesi	50
Kapanış	53
Basın Yansımaları	59

BORSA MEYDANINDA SEKTÖRLER KONUŞUYOR
TOPLANTILARIMIZI **QR KODU** OKUTARAK
İZLEYEBİLİRSİNİZ.

HUBUBAT'TA
KÜRESEL TRENDLER
VE TÜRKİYE

SÜT VE SÜT
ÜRÜNLERİNDE
ULUSAL STRATEJİLER

TÜRK TARIMININ
UYUYAN DEVI
ZEYTİN

DÜNÜ BUGÜNÜ
YARINI İLE
BAL SEKTÖRÜ

TÜRKİYE'NİN
BAHARAT YOLU

EKONOMİYE YÖN
VEREN ATIŞTIRMALIK:
KURUYEMİŞ

BAKLAGİL
SEKTÖRÜ

KIRMIZI ETTE
SORUN VE ÇÖZÜMLER

UN VE UNLU
MAMULLERİ

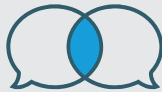
BEYAZ ET
SEKTÖRÜ

EV DIŞI TÜKETİM
SEKTÖRÜ

YUMURTA
SEKTÖRÜNÜN
SORUNLARI
VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

BORSA MEYDANINDA
SEKTÖRLER KONUŞUYOR

BAŞKAN SUNUŞ

Güzel bir söz vardır: “Bârîka-i hakikat, müsâdeme-i efkârdan çıkar”... Yani “gerçeğın kıvılcımı, fikirlerin çatıŐmalarından çıkar”...

Bu söz, farklı fikirlerin açıkça konuşulduğu sağlıklı bir tartışma ortamının, gerçeğın ortaya çıkmasına veya asgari müştereklerde buluşulmasına imkân sağlayacağı olarak da yorumlanır.

Gerçekten sorunların tek boyutlu olarak ele alınması veya bir açıdan bakılarak çözüm üretilmesi sağlıklı sonuçlar vermiyor. Özellikle ekonomik ve toplumsal konulardaki sorunların çözümünde farklı bakış açılarının göz önünde bulundurulması ise temel şarttır. Çünkü bu sorunların ortaya çıkıŐ nedenlerinin başında farklı çıkar gruplarının talepleri vardır.

Sorunların çözümü için önce tüm yönleriyle ortaya konulması sonra da her çıkar grubunun önerilerinin tartışılması gerekir. Çıkar gruplarının yanında, konuyu bilimsel olarak değerlendirebilecek otoritelerin ve karar alıcıların da görüşmelerde yer almaları gerekir.

Bu nedenle, İstanbul Ticaret Borsası olarak, genelde tarım ve gıda sektörünün, özelde ise alt sektörlerin sorunlarının tüm yönleriyle tartışılması ve çözüm önerilerinin üretilmesi için geniş katılımlı toplantılar düzenlemeye karar verdik. “Borsa Meydanında Sektörler Buluşuyor” etkinliğimizde iş ve bilim dünyası ile bürokrasiyi bir masa etrafında toplayarak sorunları ayrıntılarıyla ele alıp, çözüm önerileri sunmayı hedefliyoruz.

Toplantılarımız, sanal ortamda gerçekleşecek ve sonuçları kamuoyu ve ilgililerle paylaşılacak. Sektörlerimize, iş dünyamıza, ülkemize ve milletimize hayırlı olması dileklerimizle sekizinci toplantımız olan “Kırmızı Ette Sorun ve Çözümler”in sonuçlarını ilginize sunuyoruz.

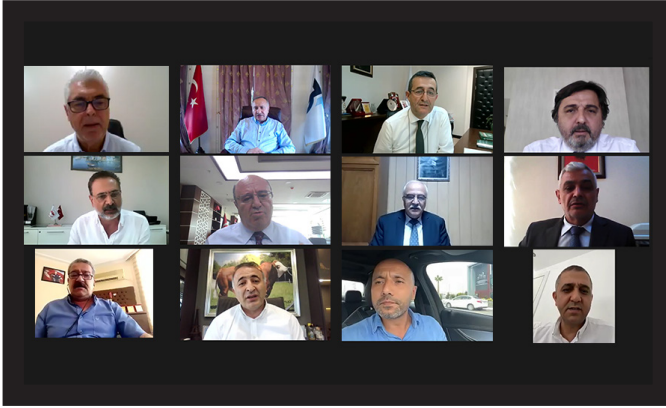
Ali KOPUZ

İSTİB Yönetim Kurulu Başkanı

TOPLANTI ADI

Borsa Meydanında Sektörler Konuşuyor
Kırmızı Ette Sorun ve Çözümler

TOPLANTI TARİHİ 25 AĞUSTOS 2022 / 14.30

KATILIMCILAR

- **Ali Kopuz** İSTİB Yönetim Kurulu Başkanı
- **Mustafa Kayhan** Et ve Süt Kurumu Genel Müdür Vekili
- **Burhan Demirok** Hayvancılık Genel Müdür Yardımcısı
- **Ahmet Hacıince** Ulusal Kırmızı Et Konseyi Yönetim Kurulu Başkanı
- **Saruhan Yağmur** Türkiye Kasaplar Besiciler Et ve Et Ürünleri Esnaf ve Sanatkarları Federasyonu Başkan Vekili
- **Bülent Tunç** Türkiye Kırmızı Et Üreticileri Merkez Birliği Başkanı
- **Ahmet Yücesan** ETBİR Başkanı ve İSTİB Meclis Üyesi
- **Aydın Tüfekçi** İstanbul Perakendeci Kasaplar Esnaf Odası Başkanı
- **Celal Naz** Nazay Tarım ve Hayvancılık Yönetim Kurulu Başkanı
- **Nezir Arslan** İSTİB Canlı Hayvan Ticareti Komite Başkan Yardımcısı
- **Ömer Tekinaslan** İSTİB Yönetim Kurulu Üyesi

Celal Toprak: Efendim en son biz Bursa Karacabey’de Sayın Bakanla bir toplantı gerçekleştirdik. Güvenilir Ürün Platformu olarak. Orada bu toplantıları anlattık, aktardık sabah kahvaltısında. Dedi ki: “Kitapçıları heyecanla bekliyorum”. Sevgili Başkanım, size de bu vesile ile iletmiş olayım. “Bütün sektörün görüşlerini almışsınız çok güzel yapmışsınız, elinize sağlık” dedi. Burada da gerçekten sektörün bütün önemli isimleri bir arada ve neler söyleyeceklerini heyecanla bekliyoruz. Biraz önce medyadan bir arkadaşımız aktarmış: “Geniş basın bültenini bekliyorum” diye, gerçekten geniş bir basın bülteni çıkar buradan. Gerçekten geniş bir basın bülteni çıkar buradan çünkü sektörün bütün önemli ve yetkili isimleri burada.

Bir de tam da gündemi yakalamış bu toplantı daha önceden planlandı ama gündeme denk geldi, böyle bir şansımız oldu. Gerçekten bugünlere etle ilgili değişik konularda görüş bildiren çok sayıda kurum ve kuruluş var. Kamuoyu da bu konudaki bilgileri merak ediyor. Ben bu toplantıların düzenlenmesinde İstanbul Ticaret Borsası Genel Sekreteri Şule Karadeniz’e çok teşekkür etmek istiyorum. Gerçekten çok emek veriyor bu toplantılara. Bu anlamda ona defalarca teşekkür ediyorum yine Elif Hanım, bizim Güvenilir Ürün Platformu Genel Sekreterimiz o da çok destek veriyor. Bu toplantılar için çok çalışıyorlar ama bence değişiyor, çok önemli görüşler ortaya çıkıyor. Biz medya olarak da bu toplantılardan çok yararlanıyoruz.

Ben böyle bir giriş yaptıktan sonra sözü her zaman olduğu gibi açılış konuşması için Sevgili Başkanımız Ali Kopuz’a vermek istiyorum. O da gerçekten böyle bir toplantı başlattığı için, İstanbul’da çok efsane haline geldi bu toplantılar. Biz değişik yerlere gidiyoruz, oralarda insanlar... Biz kuruyemişçilerin derneği olduğunu, başka bir sürü şeyi biz buradan öğrendik. Gerçekten de kamuoyu çok şey öğreniyor. O anlamda da çok doğru bir şey yapıldığını düşünüyorum ve heyecanla kitapçıların da beklendiğinin de duyurusunu yaparak Sevgili Başkanıma, Ali Kopuz’a sözü vermek istiyorum. Bu aralar seçim çalışması yapıyorlar ona da Allah kolaylık versin, çalışmalarında başarılar dileyerek sözü vermek istiyorum. Buyurun Sayın Başkanım söz sizde.

Ali Kopuz
İSTİB Yönetim Kurulu Başkanı

İstanbul Ticaret Borsası Yönetim Kurulu Başkanı Ali Kopuz

Sayın Et ve Süt Kurumu Genel Müdürü, Sayın Tarım ve Orman Bakanlığı Hayvancılık Genel Müdür Yardımcısı, Kamu Kurumlarımızın değerli Bürokratları, Birliklerimizin, STK'larımızın Saygıdeğer Başkanları ve Özel Sektörümüzün kıymetli temsilcileri hepinizi saygı ve muhabbetle selamlıyorum. Türk Kırmızı et sektörünün paydaşlarının bir araya geldiği bu toplantı vesilesiyle, sizlerle bir arada olmaktan büyük bir memnuniyet duyuyorum.

Sözlerimin başında, Kasaplar Federasyonu Başkanı Osman Yardımcı Bey'in rahatsızlık geçiren kıymetli annesine acil şifalar diliyorum. Osman Bey bu sebeple son anda bu toplantıya katılamadı.

Bugün, İstanbul Ticaret Borsasının, Güvenilir Ürün Platformunun destekleriyle başlattığı "Borsa Meydanında Sektörler Konuşuyor" toplantılarının sekizincisini gerçekleştiriyoruz. Toplantımızın konusu "Kırmızı Ette Sorunlar ve Çözümler"...

Ocak ayında başladığımız bu toplantılarda birbirinden değerli katılımcılar sektörlerin sorunlarını tespit ediyor ve çözüm önerilerini

paylaşıyorlar. Basınımız da toplantılarımıza ilgi gösteriyor ve sonuçlarını duyuruyor. Siyasetten bürokrasiye, sivil toplum kuruluşlarından şirketlere, basından bilim dünyasına kadar tüm paydaşların bir araya gelerek konuştuğu, tartıştığı ve çözüm aradığı toplantılarımıza İstanbul Ticaret Borsası olarak biz çok önem veriyoruz. Çünkü biliyoruz ki sorunlar, önce doğru biçimde tespit edilir, sonra da tüm paydaşların katılımıyla çözüm yolları aranırsa daha kolay hallolur. İşte İstanbul Ticaret Borsası olarak biz bunu gerçekleştirmeye çalışıyoruz. İnşallah bir gelenek haline gelecek bu toplantılarımız sürececek ve gıda sektörlerinin durumları her ay borsamızda tartışılacak.

Kısaca kırmızı etin önemi hakkında birkaç cümle söylemek ve sözü değerli katılımcılarımıza bırakmak istiyorum. Biliyorsunuz kırmızı et beslenmemizin en önemli protein kaynaklarından biri. Kırmızı etin Türk toplumunun tarihindeki önemi de ayrıca vurgulanmaya değer. Bizler, hem küçükbaş hem de büyükbaş yetiştiriciliği konusunda binlerce yıllık bir geleneğe sahip bir toplumuz. Tabii, bu geleneğe göre şekillenmiş bir de beslenme kültürümüz var. Kırmızı et mutfağımızın vazgeçilmezlerinden biri. Yani kırmızı et, hem yetiştiricilik hem de tüketim açısından Türkler için bir hayat tarzıydı. Günümüzde ise durum değişiyor... Kırmızı et üretimimiz, potansiyelimiz göz önüne alındığında olması gerekenin altında. Sanayileşme ve kentleşme tarımsal bölge nüfusunu hem azaltıyor hem de yaşlandırıyor. Bu durum da potansiyelimize ulaşmamıza engel oluyor.

Bugün burada konuşulacak temel meselenin de bu olduğunu düşünüyorum: Potansiyelimize ulaşmak için ne yapmalıyız?

Öncelikle Devletimiz, hayvancılığın gelişmesi için uyguladığı politikalarla üstüne düşeni yapıyor. Hayvancılığın geliştirilmesi için verilen kredi, destek ve hibelerin yanında pandemi döneminde ek tedbirlerle üretimin düşmesi engellendi. Nitekim kırmızı et üretiminin sürekli

arttığı bir gerçek. Ben, küçükbaş hayvancılığın geliştirilmesi için başlatılan çalışmaları da çok önemsiyorum. Ülkemizde 11 ay boyunca, yem kullanılmadan hayvan beslenebilecek meralar var. Bu nedenle küçükbaş hayvancılığın ülkemiz için çok büyük potansiyel barındırdığına inanıyorum. Özellikle yem fiyatlarının ve üretim maliyetlerinin yükseldiği dönemlerde bu sistemin önemi daha iyi anlaşılıyor.

Bizim küçük aile işletmeleri ve mera hayvancılığını geliştirmek için ek tedbirleri gündeme almamız lazım. Sanayide büyük başın evlerde ise besin değeri de yüksek olan küçükbaş etinin tüketilmesinin yaygınlaştırılması lazım... Bunun için de tanıtıcı ve destekleyici faaliyetlerin yapılması gerekiyor. Yani bir taraftan küçükbaş üretimi için çalışırken, bir taraftan da tüketiminin yaygınlaştırılmasını sağlamalıyız. Buradaki en önemli nokta, mera sistemi sayesinde yapılan üretimin maliyeti düşük olacağı için fiyatların dengelenmesine yapacağı katkıdır.

Türkiye tarımsal üretim için gereken her şeye sahip bir ülke: Toprak büyüklüğü ve verimliliği, su kaynaklarımız, teknolojik gelişmişliğimiz, uluslararası tüketim pazarlarına ve ticari birliklere yakınlığımız hep avantaj. İşte bizim yapmamız gereken bu avantajlarımızı kazanca dönüştürmek için çalışmak.

Bugün burada kırmızı et konusunda yapılacakları konuşacağız. Tüm katılımcılarımıza davetimize icabet edip bu önemli konuyu İstanbul Ticaret Borsası çatısı altında konuşacakları için teşekkür ediyorum. Toplantımızın hayırlara vesile olması dileklerle, saygılar sunuyorum...

Celal Toprak: Ali Kopuz Başkanına çok teşekkür ediyorum. Ağzınıza sağlık. Umarım bahsettiğiniz gibi çok verimli bir toplantı devam eder. Ben hiç sözü uzatmadan hemen bu konuyu en iyi bilen isimlerden biri aramızdaki belki de Sayın Mustafa Kayhan'a sözü vermek isti-

yorum çünkü Et Süt Kurumu Genel Müdür Yardımcısı olarak burada bulunuyor ama hayvancılığı Türkiyede belki de... Bana öyle dediler. Ben birkaç tane hayvancılıkla ilgili dostuma sordum tanıyor musunuz Mustafa Bey'i diye moderatörlük gereği... Dediler ki: "Tanımıyoruz demiyoruz çünkü hayvancılığı en iyi bilen isim. İlk ona söz vermelisiniz. En iyi Türkiyede her yönüyle kamusal tarafıyla özel sektör tarafıyla en iyi bilen isimdir" dediler. Mustafa Bey sizden çok şey öğreneceğiz. Söz sizin efendim.

Mustafa Kayhan

Et ve Süt Kurumu Genel Müdür Vekili

Et ve Süt Kurumu Genel Müdür Vekili Mustafa Kayhan

Çok kıymetli katılımcı arkadaşlarım, hepinizi şahsım ve kurumumuz adına saygıyla selamlıyorum. Toplantımızın ülkemizin tarımına, hayvancılığına değer katmasını diliyorum ve inşallah verimli geçer diye düşünüyorum.

Hayvancılık tarımın dünyadaki lokomotifi aslında... Dünyadaki tarım üretimine baktığımızda bitkisel üretimin çoğunun hayvansal üretim amaçlı planlandığını biliyoruz gelişmiş tarım ülkelerinde. Bu durum bizde tam olarak böyle olmasa da yavaş yavaş bu mecraya doğru bir hareketlenme, bir planlama olduğunu görüyoruz.

Kısaca 2010 yılındaki bir izlenimimi sizinle paylaşayım. 2010 biliyorsunuz hayvancılıkta çok ciddi sorunlar yaşanan bir yıldır. Eş zamanlı hem karkas hem canlı ithalatı 0 gümrükle açıldı ve içeride de üretim çok maliyetli olduğu için hâlihazırda o işi yapanlar gelir kaybına uğradı ve her tarafta bir tepkiye neden oldu. Ama bunun bir gerekçesi vardı: Kontrol edilemeyen bir fiyat artışı vardı, piyasadaki fiyatlar her gün ateşleniyordu. Radikal bir tedbirle bir çözüm bulundu. Sürecin

sonunda ben göreve getirildiğimde, Doğu Anadolu'da gözlem yapıp Doğu Anadolu hayvancılığı raporu hazırladım. O zaman ortaya çıktı ki o alanda devlet, hayvancılık desteği konusunda zayıf kalıyordu. Çünkü planlama hep damızlık süt sığırcılığı üzerineydi. Doğrudur belki ama o taraf mahrum kalıyordu ama diğer taraftan geçmişe baktığımızda o taraf aslında merasıyla, doğal yetiştiriciliğiyle, kırsal üretimiyle, aile işletmeciliğiyle bize et üretiminde potansiyel üretiyordu ama gün geçtikçe bunda azalma oluyordu devlet desteğinin zayıflığı ve göçler yüzünden.

Oralarda üretimin azalmasını engellemek için projelere başladık. Ev tipi ahırlar yaptırıldı ve eş zamanlı da burada meralara yeni bir bakış, yeni bir yaklaşım önerdik. Bazılarını yapabildik bazılarını kısmen yapamadık. Bugüne döndüğümüzde ise o yıllarda yaşadığımız sorunların benzerlerini şimdi de yaşıyoruz çünkü uzun süreli ve herkesin kabul edebileceği, hem üretimde hem tüketimde memnuniyet yaratacak, ayakları yere sağlam basan plan ve programları zaman zaman uygulamadık. Her yönetim değişiminde, bakan değişiminde politikalar değişti zaman zaman birilerinin yaptığı gelen kişi tersini yapar şekilde kararlar aldı.

Sorunlara tekrardan dönecek olursak bir tarafta maliyet yükseliyor, hayvancılık yapanlarda şikâyetler var. Bitkisel ürünlerle ilgili bunların büyük bir kısmı aynı zamanda yem ham maddeleri. Bunlara alan politikalarında tatmin edici fiyatlar veriliyor ve bu aynı zamanda girdinin artması anlamına geliyor ama hayvancılık tarafında ise enflasyonla mücadele programı devam ediyor. Fiyatlar kontrollü bir şekilde gidiyor veya mevcut talep fiyatları yükseltecek potansiyelde olmuyor ve bir memnuniyetsizlik var.

Kendi kurumumda gördüğüm kadarıyla çok fazla sayıda üretici kesim yaptırmak için sıra almış durumda. Oysa arzda sorun yaşadığımız

dönemlerde kimse bize kesim yaptırmazdı, piyasa fiyatları bizim çok üzerimizdeydi. Şimdi ise bizim fiyatlar piyasanın eş değerinde ya da üstünde seyrettiği için bize çok miktarda kesim talepleri var hem büyükbaşta hem küçükbaşta. Bu aşamaya biz nasıl geldik, üretimimiz çok mu fazla yani ürettiğimiz kadar ihtiyacımızın üstünde mi üretim yapıyoruz, bunların hepsi aslında tartışma konusu ama benim görüşüm bence öyle üretimde muazzam bir artışımız yok, aslında artış var ama talebimizin üstünde bir artış yok. Talepte bir azalma var ve bu durum iktisadi şartlardan kaynaklı bir talep daralması. Bunun düzeleceğine inanıyorum.

Biz şimdi birkaç tedbir geliştirdik. Bazı çevreler bunu eleştirse de ben burada bunu açıklama imkânı buldum. Şimdi küçükbaşta ben bir değişim gördüm. Başkanım söyledi ya küçükbaş hani geleneksel bir laf da vardır Anadolu toprağında: “koyun ile buğday gerisi oyun” diye. Doğru çünkü koyunun beslenebileceği bir coğrafyadır ama biz küçükbaş öyle bir mecraya getirdik ki ben sonuçtan bunu çıkartıyorum bana gelen karkaslardan. Şimdi küçükbaş da aldık aynen dana besisi gibi üretmeye başladık bu çok sakıncalı ve yanlış bir durum.

Bir kere çok maliyetli oluyor. Onları meradan kopardığımız zaman meradaki vejetasyon azalıyor çünkü hayvan da oraya bir şekilde gübre veriyor, katkı sağlıyor. Bir ekosistemdir bu. Merayı boşaltıyorsunuz, ahır tikiyorsunuz. Bununla birlikte karkas kalitesi düşüyor, yağlanıyor, kokuyor, kimse tüketmiyor. Bu çok yanlış. Eğer küçükbaş hayvancılığı geliştireceksek meralarımızı ıslah etmemiz gerekiyor, ot verimimizi yükseltmeliyiz, planlı otlatma ve hayvanın uzun bir periyotta merada kalmasını sağlayacak şekilde geliştirmeliyiz. “Al size 30 tane, 50 tane koyun veriyorum. Koyunculuk, al ahırında fabrika yemi vererek yap” bu çok doğru bir strateji değil. Bu bugün çok ciddi sonuçlarını yaşadığımız yanlış bir stratejidir. Onu net söyleyeyim. Bunun büyütülmesi

gerekir, doğrudur ama bunun yeri meradır. Geçmişte de alırdık ahıra ama periyotun 5 ayı meradaysa 2-3 ayı yoğun yemlemede kalırdı kesim olgunluğuna gelene kadar ama şimdi bakıyoruz 15-20 günlük kuzular yemlenmeye başlıyorlar kesime kadar. Bu yanlış. Aynı şekilde toklular da öyle. Şimdi bakıyorsunuz hayvanda karkastan çok yağ var. Bu beside de böyle maalesef. Bizim üretim ayağını çok ciddi bir şekilde dizayn etmeye, planlamaya, doğru bir mecraya yönlendirmeye ihtiyacımız olduğunu düşünüyorum.

Şimdi biz ne yapacağız Et ve Süt Kurumu olarak?

Sözleşmeli besicilik adlı yeni bir projemiz var. Bunun kararnamesi inşallah bugünlerde çıkacak. Buradaki stratejimiz şudur: Üretimden tüketime, bize gelen aşamaya kadar her alanına müdahil olmak istiyoruz. Hayvan bakımı, besleme, yemleme teknikleri, kesim planlaması gibi her alanda müdahil olmak istiyoruz. Çiftçiyi de serbest bırakıyoruz. Sözleşmede illaki gün sonunda bize kestirme mecburiyeti getirmiyoruz, piyasa fiyatına göre açık opsiyonlu piyasada daha iyi fiyata satarsa o hakkı da veriyoruz.

Bizim teşvik edici yönümüzden bahsedersen, biz bir maliyet komisyonu kurup her ay bunların maliyetlerini hesaplayıp gün sonunda piyasa fiyatlarını kontrol edip bir fiyat açıklayacağız.

Açıkladığımız fiyatlarla birlikte verimliliğe dayalı bir prim sistemi getiriyoruz. Diyelim ki karkas ağırlığı 200 kilograma kadarsa prim vermeyeceğiz. 200-250 kg. arasındaysa kilograma 2.5, 250 ile 350 arasıysa 3.5, 350 üzeriyse 5 lira kilogram başına prim vereceğiz. Bu aşağı yukarı bir hayvan başına bir danaya 1700 - 2000 TL'ye yakın bir prime tekabül ediyor.

Madem hayvan sayısında sıkıntı yaşıyoruz, o halde birim hayvandan yüksek verim alma stratejisine dayalı bir proje olan projemizi bu sene

yürürlüğe koyuyoruz. Projenin üst yönetimi olacak, içinde hocalarımız olacak. Hayvan beslemeden çevreye, atık yönetimine kadar her alanda enformasyon görevi görecektir, bilgilendirecek eğitim ve yayın çalışmaları yapacak. Tarım teşkilatlarımızla beraber yapacağız bunu. Önümüzdeki 10 yıllarda bu sektörün tartışacağı en büyük sorunlar; küresel ısınma, atık yönetimi, metan emisyonu gibi başlıklar olacak. Biz bu konulara da dokunmak istiyoruz, belki üreteceğimiz ürünün karbon ayak izini daha iyi hesaplayabileceğimiz, topluma lanse edebileceğimiz, hem üretim hem tüketim boyutuyla çevreye duyarlı bir model üzerine inşa etmeyi planlıyoruz.

Peki, neden besi sığırcılığı önemli diye düşünürsek, aslında Türkiye'de etin fiyatını belirleyen besideki danadır. Toplam et ihtiyacımızın dörtte biri bu şekilde üretiliyor ama fiyat belirleyen buradaki üründür. Buradaki ürün de normalde aslında hayvancılığın bir koludur. Besi sığırcılığı dünyada çok yaygın bir üretim değildir veya coğrafyaya göre değişken bir periyodu vardır. Mesela otu sürekli olanda bu kültür yoktur. Güney Amerika'da besiye kimse almayı bilmez. Fransa'da kimse bilmez ama İtalyanlar gider Fransızlardan alır, orası biraz daha sıcak, 2-3 ay yoğun yemlemeye alır keserler ama bizde bu periyot çok uzun, 6-7-8-10 ay...

Şu anda ben bir yıllık, 13 aylık dana kesiyorum. Bu çok doğru bir üretim de değil. Burada da bizim rehabilitasyona ihtiyacımız var. Besi, hayvancılığın bir bölümüdür ve içeride damızlık tarafını da besleyecek bir alandır. Zaman zaman açık olabilir, bunlar dışarıdan ikame edilir. Biz bunu geçmişte aslında yönettik. Bakanlığımız nihayet geçmiş günlerde de bununla ilgili karar verdi. 150 bin tekrar ithalat ile tedarik edecek ama burada sorun az önce Başkanımın dediği gibi yem ham maddelerinin %56'sını dışarıdan temin ediyoruz, şu anda finans ciddi bir maliyet yükü oldu ve en önemli belirsizlikler de çiftçi boyutu ile

bakıldığı zaman, fiyat konusunda önünü görememe kaygısı. Tasarladığımız projemiz bu kaygıları giderecek bir amaçla hazırlandı.

Yani çiftçiye diyeceğiz ki senin maliyetin ne olursa olsun ben maliyet artı refah payını dikkate alarak bir fiyatlama vereceğim, artı sana bir de açık opsiyon tanıyorum istersen piyasaya da verebilirsin.

Peki, biz nasıl bir hayvancılık yapmalıyız? Bizim ülkemizdeki hayvancılık nasıl olmalı? Belki ben Burhan Bey'in alanlarına giriyorum ama hukukumuz var, hoş görsün.

Bizim hayvancılığımız ağırlıklı olarak süt sığırcılığı üzerine inşa edilmesi gerekiyor. Çünkü biz sürekli yemleme yapmaktayız. Türkiye'nin büyük coğrafyalarında bu durum böyle, kısmen kuzeydoğu Anadolu Bölgesi'nde mera olsa da kış çetin geçtiği için yıl boyu merada tutamıyoruz. Sürekli yemleme yaptığımız zaman işletme olarak da sürekli bir gelire ihtiyacımız var. Bu da süttür. Süt, işletmenin yem giderini karşılamalı, damızlık ve devlet destekleri de çiftçi refahını sağlamalıdır. Her sene elde ettiği besilik veya damızlık hayvan, artı devlet destekleri çiftçinin refahını sağlamalıdır ki biz bu işi doğru ve büyüterek yönetebilelim. Hatta kendi coğrafyamızda, komşu ülkelere de ihracatçı olabilelim çünkü çoğu bunların ithalatla ihtiyaçlarını ikame ediyorlar.

Dolayısıyla bizim sütçülüğü stratejik bir sektör olarak görmemiz, büyütmemiz ve eş zamanlı olarak süte de pazar bulmamız gerekiyor. Geçmiş yıllara baktığımız zaman burada bir küçülme gözlemliyoruz, bu aylarda alım yapıp 1 milyon ton süt piyasadan çeker, süt tozu yapardık. Bu sene ise ilk defa piyasaya devlet müdahale etmedi, çünkü süt yeterliliğinde de sorunlar yaşanmaya başladı. Çok sayıda inek kesime gitti veya çiftçi umduğu geliri bulamadı, sütteki fiyatlara geçmişteki baskılama politikası çok yanlıştı. Şimdi Bakanımızın göreve gelmesiyle

beraber iki tane revizyon yapıldı sütünle ilgili, bununla birlikte sütünle ilgili şikayetler azaldı ama bence biraz daha revizyon ister burası çünkü bizim burayı çok iyi tutmamız gerekiyor. Burası bizim ette de sigortamız, bir taraftan sütünümüzü tedarik ediyor diğer taraftan damızlık üretiyor, besin materyali üretiyor ve en önemlisi bu sürekli bir iştir, tatili yoktur. Sürekli vasıflı istihdam gerektiren bir alandır, beraberinde ciddi bir sanayi kümeleşmesi yapıyor yani bunun için bizim sütün sığırılığını önemsememiz ve büyütmemiz gerekiyor. Biz piyasa müdahalesi boyutunda fiyatlarda veya arzda artıştan kaynaklı bir fiyat düşüşü olduğu zaman piyasaya müdahale ediyoruz. Ette de zaman zaman bunun tersi oluyor. Bizim kamu olarak bakışımız şudur: hayvancılık stratejiktir, buradaki ürünler laboratuvarında üretilemez. Son zamanlarda üretilmeye başlandı ama... Hayvancılığı bizim özel bir destek politikasıyla ve kalıcı uzun yıllara sahip tatmin edici desteklerle beslememiz gerekiyor ki kendi kendimize yetelim ve komşu coğrafyamıza da satabilelim.

Kısa bir girişten sonra ben burada ara vereyim isterseniz. Diğer arkadaşlarımızı dinleyelim. Çok teşekkür ederim saygılar.

Celal Toprak: Teşekkür ederiz. Çok sağ olun Mustafa Bey. Gerçekten bize yol... Başında bulunduğunuz kurumun adı aslında şeyi ifade ediyor. Sütün ve et diye gitmesi lazım Türkiye'nin, o istikamette yürümesi lazım. İstikamet zaten kurumun adında var. Bu önemli bir mesajdı, bu mesaj doğrultusunda hareket etmemiz gerektiğinin altını çizdiniz. Çok teşekkür ederim. Şimdi Burhan Bey'e, Burhan Demirok'a söz vereceğim. O da bugünkü teşviklerde imzası olan isimlerden, hepsinde olmasa bile birçokta imzası olan isimlerden biri. Sektörün ayakta durmasında büyük katkıları olmuş bir isim. Buyurun efendim söz sizin.

Burhan Demirok
Hayvancılık Genel Müdür Yardımcısı

Hayvancılık Genel Müdür Yardımcısı Burhan Demirok

Öncelikle teşekkür ediyorum Celal Bey, İstanbul Ticaret Borsasının değerli Başkanı ve sevgili yöneticileri, böyle bir toplantıya katılmaktan memnuniyetimi ifade etmek istiyorum.

Her ne kadar konumuz kırmızı et üzerine olsa da bunun bizim açımızdan süt ile de bir ilişkisi var. Değerli Genel Müdür Mustafa Kayhan Bey biraz konuya değindi ama ben sadece kırmızı et değil de biraz da sütle alakalı olarak konuşup konuya bir katkı vermek istiyorum.

Ülkemizde kırmızı et üretiminin olmazsa olmazlarından birisi de süt hayvancılığıdır. Yani süt hayvancılığının geliyiyor olması, bu işi yapanların para kazanıyor olması bizim için önemli. Süt üreticileri para kazanmazsa bizim kırmızı et üretimimizi de sıkıntılara sokacağı aşikâr.

Keza güncel ekonomik durumu şöyle bir inceleyecek olursak; üretici, yetiştirici maliyetlerinin fazla olduğunu, tüketiciler ise fiyatların fazla olduğunu belirtmekle herkes sıkıntısını ortaya koymaya çalışıyor. Tabii kırmızı et ve süt bizim en önemli protein kaynaklarımız. Yani insan

beyninin gelişmesi için belli bir miktarda hayvansal protein almak zorundayız. Keza insanların gelir seviyeleri ile ülkelerin gelişmişlikleriyle bahsettiğimiz tüketim veya diğer bir söylemle üretimin tüketimle ilişkisi karşımıza çıkıyor. Özellikle son dönemde girdi maliyetlerinin yüksekliği önümüze geliyor. Başta yem fiyatları sektörümüzü etkiliyor bunun da sebebi biraz enerji fiyatlarıdır. Şu anda biz enerji ithalatçısı bir ülke olduğumuzdan dolayı ve an itibarıyla enerji fiyatlarının bir önceki yıla göre 3 kat civarında bir artış gösterdiği düşünülürse buradaki girdilerin de yükselebileceği bununla birlikte ürünlerin fiyatlarının yüksek seyredeceği bir vakadır.

Tabii Mustafa Bey Genel Müdürümüz ile biz daire başkanı ve genel müdür olarak uzun zaman çalışma şansı elde ettim. Bu manada memnuniyetimi de ifade ediyorum. Bazı konulara kendisi ben de biraz detaylı bilgi vermeyi istiyorum.

Önceki yıllarda GAP ve DAP projelerimiz vardı yürüttüğümüz, 16 tane DAP ilimiz ve 9 tane GAP ilimiz vardı. Daha sonra bu 42'ye çıktı ama... Biz ağırlıklı olarak bu 25 ilde hayvancılık altyapılarının artırılması ve yatırımlarının desteklenmesi üzerine devlet kaynağını üreticilerimize aktardık. Burada büyük profesyonel ahırlarının yapımına, hayvancılık makinelerinin alımını yüzde 40- 50 oranlarında destek verilse de son dönemde küçük aile işletmelerinin altyapılarının desteklenmesi konusunda bir irade ile özellikle 50 baş civarındaki ahırların yapımı ve modernizasyonu konusunda önemli yatırımlarımız ve desteklerimiz oldu.

Özellikle Ağrı, Kars, Ardahan, Erzurum ve Güneydoğu'da da Gaziantep, Diyarbakır, Urfa, Siirt illeri başta olmak üzere yapılan bu desteklerin gelişmelerini izledik ve hala bu bölgelerde o dönemde yapılan yatırımlar ve teşviklerin etkisinin devam ettiğini gözlemliyoruz. Tabii bunlar küçük aile işletmeleriydi. Bizim bir özelliğimiz de hayvan sayı-

ları, büyükbaş için konuşacak olursak yüzde 70'inden fazlası 10 başın altında işletmelerimizin. Yani bizim profesyonel işletmelerimizin sayısı az.

Küçük aile işletmelerinin bizim için önemi büyük. Zamanında birçok meslek grubundan bizim sektörümüze girenler oldu fakat en ufak bir sorunda sektörü ilk terk edenler bunlar oldu. Sektörün sıkıntıya düşmesi hızlandı. Küçük aile işletmelerinin ise sektörü terk etme veya sektörden farklı bir sektöre geçme şansları yok denecek kadar azdı.

Tabii o dönemlerde ahır ve ağıl yapımından ziyade, Kayhan Genel Müdürlükle yürüttük o projeleri yine. Boğa dağıtımını. Bazı kişiler tarafından eleştirildi bu proje ki ben buna rağmen doğru bir proje olduğunu düşünüyorum. Nasıldı o?

Bizim o zamanki hedef kitlemiz o dönem mahrumiyet bölgesi olarak adlandırdığımız yerlerdi. Özellikle Erzurum için konuşursak merkeze 200 km ötedeki bir köyün suni tohum ihtiyacını karşılamak elemanınız veya arabanız olsa bile çok mümkün değildi. Biz o dönem kaliteli boğa temin edip suni tohumlama ihtiyacını karşılayarak, hayvancılık hizmetinde çiftçilerin görev almalarını sağladık. O günkü çalışmanın meyvelerini şimdi görüyoruz.

15 yıl öncesindeki hayvanların dış görünüşünü bugünle kıyasladığımız zaman ırk ve fiziksel olarak geliştiğini ve üst seviyeye geldiğini göreceksiniz. Bu sadece boğa ile olmadı. Suni tohumlama destekleriyle de biz bunu organize ettik, beraberce yürüttük. Olabilen yakın yerlerde suni tohumlama, olmayan uzak yerlerde suni tohumlama boğası şeklinde bu hizmeti sağladık.

Bu projenin devamıyla da yine aynı suni tohumlama boğasının verilmediğini veya kesildiğini ifade etmem gerekiyor 2016'da. Bu dönemden sonra da Doğu ve Güneydoğu illeri başta olmak üzere mahremi-

yet olarak addettiğimiz bölgelerde suni tohumlamanın arttırılması için yeniden bir proje başlattık. Etçi ve sütçü hayvanların veya yerli hayvanların kombine ve etçi ırklarla tohumlanmasını öncelemek üzere bir faaliyet başlattık. Bu sene üçüncü yılında bu faaliyetimiz 42 ilimizde devam ediyor ki biz bunlara suni tohumlama altyapısı, alet ve ekipman, sperma, araç, ihtiyaç, olmayan yerlerde teknik eleman desteği veriyoruz. Sivil toplum örgütleriyle birlikteliğimiz ve işbirliğimiz oldu.

Bir diğer önemli husus da küçükbaş. Özellikle küçükbaş hayvan yetiştiriciliğinde veya beslenmesinde şu ahır ağıl tipi beslenme doğru bir uygulama değil. Keza son birkaç yılda bu iş yaygınlaşmaya başladı. Sanki diyorum ki büyükbaşlar da bunu kopya ediyor. Sanki bunlar da aynı pozisyona düşecekmiş gibi bir his bende olmaya başladı.

Son 3-4 yılı küçükbaş hayvan açısından inceleyecek olursak sayısal olarak bir artış olmakla beraber anaç sayısında da bir artış söz konusu. Yani 57,5 milyonu ifade etmek istemiyorum, özellikle son 20 yılda anaç sayısındaki artışın önemli olduğunu ifade etmek istiyorum. Yaklaşık 4 yıl önce sürü büyütme desteği verdik. Ne demektir bu? 2008'den 2015 yılına kadar anaç sayımız 19-20 milyon civarını geçememiş yani anaç desteği vermekle küçükbaş hayvan sayısı artmamış ki son 4 yıldır burada farklı bir modele geçip mevcut anaç desteğine ilave, sürüsünü büyütenlere yani anaç sayısını arttıranlara ilave bir destek uyguladık ki bence bu da cazip bir destektir. Özellikle 2-3 yıl önce aldığı 35-40 liraya ilave 100 liralık bir destek koyunun bedeliyle ilişkilendirdiğinizde güzel bir destek olarak karşımıza çıkmıştı. Keza bunun meyvelerini de son 3 yıldır rakamlara baktığımızda 20 milyon olan anaç sayısının 26,8 milyona, yaklaşık 27 milyona yakın bir rakama ulaştığını gözlemliyoruz.

Tabii bir diğer memnuniyet verici husus da... Tabii burada tüketici talebi önemli olmakla beraber, daha önceki rakamlarımızda kırmızı et

olarak konuşuyorum küçükbaş tüketimimiz yüzde 10 rakamına ulaşmamıştı yani yüzde 9'lu rakamlarda geziyordu. Son 1-2 yıllık tüketim rakamlarına baktığınızda küçükbaş etinin toplam kırmızı et tüketimindeki payının 24-25'li rakamlara ulaştığını görmek de bizi ayrıca memnun etmiştir.

Tabii girdilerden hariç problemlerimiz var. Çoban problemi var. Çoban deyince de aklımıza ya Afgan ya Gürcü geliyor son sırada da Türkmen ve diğer yabancı göçmenler karşımıza çıkıyor. Bunların istihdam sorunu, yerleşme, yaşama, iş müsaadesi ihtiyaçlarını kolaylaştırmak için İçişleri Bakanlığı ile görüşmelerimiz devam ediyor. Yani biz tarım işgücü hayvancılık açısından baktığımızda bunların burada çalışmasının kolaylaştırılması ve bu altyapının sağlanması için kendilerinden talepte bulunduk. Tabii bu talebimizi ilettiğimizde doğru, mantıklı olarak kabul edildi ama uluslararası hukuk veyahut siyaset ile alakalı devletin de bu konuda bir politikasının olduğunu düşünürsek, bu iş tam istediğimiz seviyeye gelememiş durumda.

Tabii süt konusu önemli ki biraz önce de konuşmamın başında belirttim. Sütten para kazanamazsa bizim kırmızı et sektörü sıkıntıya düşüyor. Ki şu anda da günceli hepimiz takip ediyoruz. Süt de haki-katen bir sıkıntı veyahut üretici açısından fiyat anlamında bir talebin oluştuğunu söyleyebiliriz. Bunun biraz daha anlaşılabilir olması adına güncel rakamlarla ve işlerle ifade etmeye çalışayım. Mayıs ayında işte Ulusal Süt Konseyimizin tavsiye ettiği rakam 7,5 lira gibi bir rakamdı destek hariç. Tabii ilerleyen zamanlarda girdi fiyatlarının artışı veya diğer kalemlerdeki masrafın yükselmesiyle bu fiyat yetersiz hale geldi. USK'nın geçtiğimiz günlerde açıkladığı rakamlara baktığınızda Temmuz ayı süt maliyetinin 7,20 civarında olduğunu görüyoruz. Tabii bu da üreticinin eline geçen fiyat değil. Burada soğutma, STK paylarını düşüğünüz vakit 7 lira civarında bir rakam ortaya çıkıyor. Diğer taraf-

tan şunu da paylaşmam gerekiyor. 7,5- 7 gibi rakamlar var ama bunun tam tersi özellikle Güney Marmara - Trakya bölgesi, Konya, İzmir havzası olarak hitap edebileceğim ki buralar süt sanayicilerinin kümelendiği yerler olarak karşımıza çıkıyor. Süt sanayilerinin hinterlandında ise rakamların 8, 8,5 bandında oluştuğunu görüyoruz. Tabii burada da sanki orada çok kaliteli süt, diğer taraflarda kalitesiz süt varmış gibi fiyatla ilişki kurduğunuzda bir algı ortaya çıkıyor. Keza o tam doğru bir bilgi değil ki burada talebimiz süt fiyatlarının ortalama bir rakama tevdi edilmesi. Tabii burada devletimizin de bir politikası var. Enflasyonla mücadele kapsamında bu uygulamayı hemen kolayca alıp yürürlüğe alıp karara bağlamak şu an itibarıyla çok kolay görünmüyor.

Tabii bizim büyükbaşta yaptığımız üretim anlamında bir iş de Mustafa Genel müdürüm ile 2016-17 yıllarında Genomik Seleksiyon projesi yürütmüştük. Amacımız kaliteli damızlık boğayı hızlı bir şekilde tespit etmeye yönelikti. Nasıl yapıyoruz? İşte önce yere bırakıyoruz. Sonra doğuruyor, sonra kızlarını doğurtuyoruz, onların sütüne bakıyoruz derken bu ıslah ve geliştirme faaliyetleri uzun yıllar sürüyor.

Tabii hayvancılıkta ıslah zaten uzun soluklu bir iştir. Yıllar süren bir iş veya çalışmanız olabilmekle beraber günün sonunda herhangi bir sonuca veya bir geliştirmeye de ulaşamamış olabilirsiniz bu da bir vaka'dır, bu işin tabiatında vardır.

Biz bununla şöyle yapıyoruz. Tespitleri yapılmış, yani dünyada top liste girmiş boğaların gen haritalarını alıp bizdeki boğa adaylarından aldığımız DNA örnekleriyle karşılaştırıyoruz. Bu benzerlikler belli bir seviyeyi geçtikten sonra biz diyoruz ki bu boğa adayı bizim için doğru bir tercihtir, boğa olarak büyütülmeye, beslenmeye layıktır deyip zaman kazanıyoruz. Bu projede holstein ile ilgili çalışmamız tamamlandı. Epey bir altyapımız, bir know-how'ımız, kütüphanemiz diyelim buna oluştu. Bu faaliyette enstitümüz ile beraber devam ediyoruz. Tabii bu ıslah çalışmalarının bir görüntüsü de rakamı çok sıkboğaz etmemek adına paylaşmak istemiyorum. 2000'li yıllarda bizim yerli sığır

oranımız yüzde 36-37 civarındaydı. Yani yerli karasığır dediğimiz 150 kilo-180 kilo civarında karkas veren bir hayvanı kast ediyorum. Tabii bu yapılan seleksiyonlarla ıslah faaliyetleri ile özellikle suni tohum çalışmalarısıyla kaliteli hayvanların ithalatı yoluyla bu oranlar değişti. Nereye geldik günümüz itibarıyla. 20-25 sene önce yüzde 35 olan yerlilik oranı şu anda tam rakamı 7,7 civarında. Yani 36'dan 7'ye... Artık onları da biz üretim olarak veya kırmızı et ihtiyacını karşılaması olarak değil de genetik kaynak olarak da sürülerimizde veya işletmelerimizde muhafaza etmeye çalışıyoruz. Bununla beraber kültür ırkı oranımız ve kültür melezi oranımız da 49-50 civarına ulaşmış durumda. Bu rakamların çıktısı bize neyi sağlayacak? Birincisi Karkas verimimizin arttığını ifade edebilirim. Rakam olarak söyleyecek olursam aşağı yukarı başlangıç olarak 2000'li yılları alıyorum. O zaman 170 kg olan karkas rakamımızın 280 kilogramın üzerine çıktığını ifade etmem gerekir. Keza buradan biz hayvanın sayısından ziyade oradaki kalitenin veya hut verimin artmasını önceliyoruz. Kaliteden kastımız ne, etin kalitesi. Sütte de sütün kalitesi onu biraz sonra yeniden ifade edeceğim. Tabii burada sayısal artış, bizim için önemli ama sayısal artışın kaliteli olması daha da önemli. Sütte de aynı.

Diyoruz işte yurtdışına gittiğimizde sütümüz şu kadar, işte 22,5 milyon ton civarında ama kalite ile alakalı görüşmeye başladığımızda, bizim çok konuşacak bir şeyimiz kalmıyor. Ne demek bu? Bizim süt kalitemize bakıyoruz ortalamayı söylüyorum: 3,40 civarında yağ. Türkiye ortalaması. Proteine bakıyoruz 3,14. Aynı biçimde Avrupa'nın ortalamasına bakıyoruz. Bizim 3,40 olan ortalama 4,15. 3,14 olan ortalama 3,30 yani burada da kaliteden mütevellit sıkıntılarımız var. Tabii son birkaç yıldır biz kalite kriterini de biz artık öncelemeye başladık yani ne demek bu kaliteli süte özellikle bu senenin sonuçları gelmeye başlıyor.

Kaliteli süte a,b,c diye tebliği çıktı: Biz bu kaliteli süte a b ve c'ye farklı olmak üzere farklı miktarlarda ilave destekler vererek kaliteli süt üretimini teşvik etmeyi amaçlıyoruz. Üreticimizin talepleri bizim için

önemli. Bizden beklenen kalite kriterlerinin biraz daha etkinleştirilmesi ve desteklerin arttırılması yönünde. Tabii bu sene farklı ekonomik durumlar ortaya çıktı. İlave bütçe tesis edildi. Biz de oradan 2 milyar civarında bir pay aldık ama önümüzdeki sene bunun daha üzerinde bir talebimizin var ki sektör olarak da baktığımızda büyükbaş olsun küçükbaş olsun özellikle buzağı, koyun, keçi ve süt desteği bizim para veya kaynak ayırdığımız kalemler. Önümüzdeki yıllarda bizim de bunların önemli miktarda arttırılması yönünde talebimiz var. Şu anda da maliye bakanı ile görüşmelerimiz devam ediyor. Ben bu görüşmelerin bizim lehimize olumlu olarak sonuçlanacağını düşünüyorum. Başkanım ben şimdilik bu kadar söylemekle veya konuşmakla yetineyim. Bana soru veya tekrar sıra düşerse görüşmeyi, konuşmayı isterim.

Celal Toprak: Çok teşekkürler ağzınıza sağlık Burhan Bey. Şimdi toplantının ilk bölümünü sizin konuşmanızla bitirdik. Şimdi size bir soru değil de bir talep var. Serpil Alpaslan, Ekonomi Gazetecileri Derneğinin önceki dönem yönetim kurulu üyesi, İdriz Çokal yine oranın genel sekreteri idi geçtiğimiz dönem, kurucu genel sek... Gündüz Üç demiş ki: “Verileri bizimle paylaşabilir mi? Biz hayvancılık ile ilgili veriler konusunda çok sıkıntı çekiyoruz. Bu konularda oluşan şehir efsanelerine son verebilmek için bizimle paylaşabilir mi?” Eğer verileri Elif Hanımla paylaşırsanız biz de bütün arkadaşlarımıza iletiriz.

Hakan Bey, Hakan Özcan'ın soruları var görmüştür arkadaşlarımız belki sistemde de görünüyor. Bundan sonraki konuşmacıların o sorulara cevap vermesini talep ediyorum.

Şimdi ikinci bölümde tabii 8 konuşmacı var. 4-5 dakika ile sınırlandırılırsa, Mustafa Bey'e veya Burhan Bey'e soruları da olurlarsa onları da alabiliriz. Son bölümde de 15-20 dakika soru cevap bölümü yapmak isteriz eğer uygun görürseniz. Ben bu şekilde değerlendirme yaptıktan sonra sözü Ahmet Hacınc'e vererek devam etmek istiyorum. Söz sizde Ahmet Başkan, buyurun.

Ahmet Hacınc

Ulusal Kırmızı Et Konseyi
Yönetim Kurulu Başkanı

Ulusal Kırmızı Et Konseyi Yönetim Kurulu Başkanı Ahmet Hacınc

Çok teşekkür ederim öncelikle böyle bir programı hazırladığınız için Ali Başkan Başkanlığında hepinize. Sayın genel müdürümüzü ve genel müdür yardımcımı dinledik ama kırmızı etle ilgili tüketimi nasıl artırabiliriz ya da maliyeti nasıl düşürebiliriz unsurlarında bir şeyler söylemek istiyorum izin verirseniz. Şimdi biz küçükbaş hayvancılıkta bir türlü küçükbaş etini eve sokamadık ya da tüketimini artıramadık. Hep maliyetlerinden konuşuyoruz. Maliyetlerdeki konuşulan cümlelerin hepsine de imzama atarım ama bir türlü biz bunun tüketimini artıramadık. Sayın genel müdürüm biliyor, askeriye'nin menüsüne dâhil etmeye çalışıyorduk, orada bile sorun yaşıyorduk. Bunun tüketimini artırma, üretimini düşünüyoruz da üretimini artırmaya yönelik ne yapabiliriz onu düşünmüyoruz. Bununla ilgili öncelikle bunu söylemek isterim.

İkincisi asıl değinmek istediğim, dersime çalışıyorum sabah'tan beri de. Geçen bu Ankara'da markete gittim. Tavuk reyonu'yla et reyonu yan yana. Reyondaki elaman hanımefendiye dedi ki: "Abla kıymada indirim yaptık, biraz kıyma vereyim mi?" dedi. Kıymada indirim

yaptık demesine rağmen kadının tepkisi şu oldu: “Aman aman et çok pahalı ben almam.” Yani bizim bu etteki pahalı imajı nasıl değiştirebiliriz? Etteki tüketimi nasıl artırabiliriz? Şu andaki bence alım gücünden kaynaklı bir alışverişte bir sıkıntı olsa da asıl sıkıntı et pahalı imajını yıkmamız lazım. O şu anda çok rencide eder bir hale geldi.

Kırmızı etle ilgili de yemini ve özellikle yemini ve maliyetini de yönetemediğiniz bir şeyde bunun sonucu çok kötü. Öncelikle meralardan bahsetmek istiyorum. Benim de ana bilgisi tarafım bu. Meralarımız git gide küçülüyor ve biz hala büyük küçükbaş hayvanı artıracamız diye uğraşyoruz ve IPARD’ın son dönemlerdeki verdiği küçükbaş destekli hayvan ahırlarına baktığımız zaman hep ahırlar lüks kapalı sisteme yönelik ahırlar. Yani bunun “Bir merada nasıl ıslah edilir? Meradaki ömrü nasıl uzatılır?” değil de hayvanın neredeyse tırnağı toprak görmeden süt geliri, kuzu gelirine yönelik yapılan ahırlar var. Bunlar başlamadan bence sonunu görecek ahırlar oluyorlar. Bizim meralarımızla ilgili meralar küçülüyor. Şimdi ben son dönemdeki yapılan sanayiye tahsis edilen arazilere baktığımız zaman neredeyse %80’i mera arazilerinden sanayi arazilerine tahsis ediliyor. Şimdi bu ülkenin sanayisi olacak mı, olacak. Saygı duyuyorum ama bu ülkenin bir de hayvancılık gerçeği var. Biz her gün para yedirdiğimiz bir sistemde bunun ne fiyatını yönetebiliriz, ne geleceğini yönetebiliriz ve şu anda da git git kapalı bir sisteme daha fazla terk ediliyor küçükbaşta olduğu gibi.

Buradaki tehlike, çobanla ilgili de şimdi herkes diyor ki çoban yok. Çoban yoksa Afgan var. Afgan yoksa Suriyeli var. Ama biz kendi içimizdeki köydeki insanlarımızı nasıl ıslah ederiz hiç düşünmüyoruz.

Bence biz Afganlara ya da diğerlerine çalışma izni vermektense yerli halkın çoban olmasını teşvik etmek istiyorum. Bunu nasıl yaparız dersiniz, bunların sosyal güvencesini karşılamamız lazım. Yani ben, şimdi Afgan ucuz değil ki. Yerli çobana da veriyorsun 7000-8000. Afgan’da

5000 liranın altında almıyor zaten. Belki de daha fazla, bilmiyorum da. Biz ama şu an şunu konuşmuyoruz; Türk çobanın SSK'sını karşılacak da fiyatı biz de versek demiyoruz. Hep dışarıdan bir güçle gidiyoruz. Bu da git git üretimden zaten aile hayvancılığının mantığını konuştuğumuz ülkemizde yabancı çobanları da konuşuyorsak bence biraz uzaklaştırıyoruz, uzaklaşmaya gidiyor. Hayvancılık bir insanın ikinci mesleği olamaz. Çok doğru katılıyorum. Daha önceki örnekler var. Kurumsallaştıkça para kaybeden, sizi emen sistemden çıkıyor. Fakat biz aile hayvancılığıyla ilgili ne yapıyoruz diye sorarsanız. Bence git-gide daha da küçülüyor, çünkü insanlar sürekli bir kazanç bekliyorlar. Siz hayvancılıkta sürdürülebilir bir üretimi sağlamak istiyorsanız, insanların ürettiği hayvansal ürünlerde zarar etmeyeceğini garanti altına almanız lazım. Bu ister fark ödemesiyle olur, ister biraz önce sayın genel müdürümüz Mustafa Kayhan bahsetti sözleşmeli olabilir. Bunun fraksiyonları tartışılabilir ama insanlar önünü göremedikleri hiçbir şeyde sürdürülebilir bir üretimde olmuyorlar, olamıyorlar. Daha kötü bir şey söyleyeyim. Babadan oğula geçme oranı %20'nin altına düştü bence şu anda iyice bir araştırma yapılırsa. Yani yapmıyoruz. Ben kendi çocuklarımdan biliyorum, "her gün eve sorun getiren bir adam, biz niye yapalım" a getiriyor işi. Bununla ilgili zarar etmeyeceğine garanti altına alacak bir sistem geliştirmek lazım hayvancılıkta.

Şimdi bir de şöyle, kapasite kullanım oranıyla ilgili bir sorun var. Özellikle diyorum ki, Türkiye'de çiftlikler şu anda herkes aynı söylemi söylüyor. Kapasitenin yarısı oranında çalışıyor. Bakıyorsun hala yeni ahırları yapmaya izin veriyorsun. Yeni ahırları teşvik ediyorsun, %50 hibe veriyorsun. Genç çoban, genç çiftçi falan... Elindeki kapasiteleri kullanamıyorsun, yarım kapasiteden kaynaklı bir de oradan ek maliyet biniyor buna. Biz elimizdeki atıl kapasiteyi canlandırmak için proje sürdürmemiz gerekiyor. Biz hala yeni projelere destek veriyoruz ama yeni projelerinde ne kadar yaşam süresi olduğunu da görüyoruz. Her-

kes görüyor, sayın yöneticilerimizin de görmesi lazım.

Yani sorunlar çok ette. Köşeden net bir cümle kurmak için tüketiciyle üreticiyi bir anda bir faaliyet göstermek gerekiyor. Biz hep kopuğuz, yani şimdi bakın, etle ilgili size ben 20 tane dernek sayarım. Sütle ilgili 32 tane dernek sayarım. Hiç bir araya gelinip de tek dilden konuşan yok. Herkse kendi açısından konuşuyor. Son cümlem de şu: Bizim besin materyali ile ilgili sorunu mera konusunda “madem çözemiyorsak elimizdeki süt ırkı hayvanlarda etçil ırk besin materyali nasıl elde edebiliriz”i konuşmamız lazım. Bunun örnekleri var. Bugün Romanya’dan aldığımız besin materyalinin %99’u süt ineğinden elde edilme. Orada bir mera kültürü yok. Biz hala dikkat ediyorum bir türlü şeyden kopamıyoruz, bu ithalat söyleminden kopamıyoruz. İthale gittiğiniz zaman her şeyin kaderini dolar belirliyor. 1 kg etin kaderini dolar belirliyor. Bu yemse de öyle, hayvansa da öyle, ilaçsa da öyle. İçeride bunu nasıl çözebiliriz de hiç konuşmuyoruz. Yani bunun seremonisini hiç tartışmıyoruz. Şimdi aklıma gelenler bunlar. Bir sorunuz varsa cevaplarım, çok teşekkür ederim.

Celal Toprak: Başkanım çok teşekkür ederim. Zamanı da verimli kullandığımız için iki kere teşekkür ediyorum. Ağzınıza sağlık. Hemen ben Kasaplar Federasyonuna geçmek istiyorum. Osman Başkanımız katılamadı biliyorsunuz. Ona selamlarımızı iletiyoruz. Saruhan Bey konuşacak. Saruhan Bey siz de zamanı verimli kullanırsınız çok mutlu oluruz. Söz sizin efendim, buyurun.

Saruhan Yağmur

Türkiye Kasaplar Besiciler Et ve Et Ürünleri Esnaf ve Sanatkârları Federasyonu Başkan Vekili

Türkiye Kasaplar Besiciler Et ve Et Ürünleri Esnaf ve Sanatkârları Federasyonu Başkan Vekili Saruhan Yağmur:

Efendim bu programını hazırladığınız için teşekkür ederim. Genel Başkanımıza, genel müdürlerimize sevgiler, saygılar iletiyorum. Genel Başkanımız Osman Bey'in de çok selamları var.

Şimdi efendim, Et ve Süt Kurumu'nda, Adana'mız da kebapıyla meşhur bir ilimiz. Et ve Süt Kurumu'nda fiyat indirimleri yapıldı, yüzde 25 yüzde 30. Biz bu indirimlere karşı değiliz. Yalnız kasaplarımız Türkiye genelinde inanın elektrik zammıydı vesairesiydi hiçbir zaman karşı gelmedi ve zam yapılmadı hiç bir zaman Adana'da ve Türkiye genelinde. Bunu büyük marketler, esnaflarımızla birlikte bu büyük marketler zamları uyguluyorlar. Yani benim anlatacağım öyle bir sorunlar çok, Sayın Genel Müdürlerimiz yakinen sorunları da anlattılar, kendilerine teşekkür ediyorum. Kırmızı Et Birliği Başkanımız Hacı Ahmet Başkanımıza teşekkür ediyorum yani sorunlarımız çok. Bunları bir araya gelip Sayın Bakanımıza da izah etseniz. Sayın Bakanımızın nezdinde de bir kurumlaşma, kurul olursa biz buna katılmayı tavsiye ediyoruz. Ancak yapılan zamlardan dolayı, yem fiyatlarının artışları, işte yem fi-

yatlarının dışardan ithali, kendi tekelimizde fazla. Özellikle ve özellikle Adana'da meralarımızın olmaması nedeniyle bu ithal gerçekleşiyor. Biz ithale, karşıyız yani ithale. İhracat yine başladı koyunlar. Aralık'a kadar bir koyun ihracatı başladı. İlerleyen günlerde yine bu tüketicilerimizle birlikte hem kasaplarımız problemler yaşayacaklar. Bu fiyatlar sabit olarak kalmayacak. Ben düşünüyorum. Bu kendi kanaatim. Marketlere gelince marketlerde satılan hazır kıymalar 5179 sayılı yasa gereği de yasak olmasına rağmen bizim çalışan ekiplerimiz operasyonlar yapıyor. Kıymaların içinde envaiçeşit bakteriler envaiçeşit şeyler bulunuyor. Et ve deterjan bir arada satılmaz kanaatindeyim. Hem Bakanlığımız bu konuda derinden bir inceleme yaparlarsa biz de Türkiye Kasaplar Federasyonu olarak bunlara katkı vermeye hazırız. Soru - cevabınız da varsa alabilirim.

Celal Toprak: Çok teşekkür ederiz, çok sağ olun. Evet, soru gelirse son bölümde konuşuruz, tartışırız. Bülent Bey'e söz vermek istiyorum. Bülent Bey de Türkiye Kırmızı Et Üreticileri Merkez Birliği Başkanı. Efendim söz sizin buyurun.

Bülent Tunç

Türkiye Kırmızı Et Üreticileri
Merkez Birliği Başkanı

Türkiye Kırmızı Et Üreticileri Merkez Birliği Başkanı Bülent Tunç

Merhaba Celal Bey. Merhaba Başkanım. İstanbul Ticaret Borsası Başkanımız. Sayın Et Balık Kurumu Genel Müdürüm, Hayvancılık Genel Müdürü Yardımcım, diğer katılımcı arkadaşlar hepinize hayırlı ve kolay bir toplantı olsun ve başarılı inşallah amacına ulaşan bir şey olur.

Şöyle şimdi kırmızı eti direkt süte bağlamamız bence yanlış. Süt ve et farklı bence yani. Kırmızı eti süte bağladığımız müddetçe biz sorunla her zaman uğraşırız. Yani süt hayvancılığı yaparak kırmızı et sorunumuzu çözeceğimize inanmış olmamız, yaklaşık 15 senedir 20 senedir aynı şeyleri konuşuyoruz, dönüyoruz dolaşyoruz tekrar başa geliyoruz. Bakıyoruz tekrar ithalat konuşuyoruz, tekrar hayvan ithalatını konuşuyoruz. Bunun sebebi, bence biz genetiğimizi, hayvan haklarımızı, etçil ırkları ülkemizde öyle veya böyle geliştirmemiz lazım, çoğaltmamız lazım. Bunun bedeli ne olursa olsun kırmızı etin yani bugün kırmızı et bakarsan her şeyden en ucuz kırmızı et ama ekonomik olarak, insanların ekonomik alım gücünün azlığından kırmızı et tüketilmiyor yani.

Bakarsan kiminle konuşursan konuşun söylenen yaklaşık yüzde 25, yüzde 30 pazarda daralma var. Bunun sebebi etin pahalı olduğuna ben kesinlikle inanmıyorum. Et pahalı değil. Yani TÜİK'in açıkladığı şeye baktığında yüzde 145 sadece yem artmış. Yüzde 145, TÜİK'in açıkladığı bu da yani. Gerçek, resmi olan bir şey. Bizim söylediğimiz bir şey değil. Etin fiyatına baktığında bunun çok çok altında artmış. Artmayan hiçbir şey yok. Mazot 7 liradan çıkmış 28-30 liraya. Baktığında bütün girdi maliyetlerimiz artmış. Ama et bugün 90 liraya inan dün Konya'dan aradılar 87-88 liraya hayvanın kesildiği söyleniyor. 74 liraya kuzu satılıyor. 74 liraya kuzunun satıldığı yerde bir kuzu 15 kilo geliyor bir kuzu 800 lira, 900 lira, 1000 lira para tutması, adam 1500 kuzu kesmiş 1 milyon 100 bin lira para tutuyor. Bugün etin pahalı olduğu söylemi bile hayvancıya, emeğe yapılan en büyük saygısızlık bence.

Bu öyle kolay yetişmiyor. Kolay yetiştirilmiyor. Bugün en şeyinden baktığında bir kuzunun büyüüp kasap dükkânı önüne gidene kadar 1 sene bir zamana ihtiyaç var. 5 – 5 buçuk ay gebelik süreci yaklaşık 5 ay gibi de, 5 buçuk ay gibi de bunun beslenip kesilmesi. Bugün 75-80 liraya kuzu kesilmesinden bahsettiğimizde bunun tamamı kökü zarar. Şimdi evet ithalatı konuşuyoruz ben bunu da anlamış değilim. 80 liraya 85 liraya canlı baskülün satıldığı bir ortamdayız şu an.

Fiyatlara baktığında ithalat fiyatları farklı farklı rakamlar konuşuluyor ama 90 liraya et kesiliyor ve insanlar bunu almak için gayret gösteriyor. Ve inanın buna, ben arayanların hepsine de bu sürecin zor geçeceğini söylüyorum çünkü eninde sonunda yine 5-6 ay sonra bizler hepimiz zarar edeceğiz biz işten. Çünkü 80 liraya bağlanan bir hayvan, bu yem fiyatlarıyla bu girdi maliyetleriyle bunu kaçta satarsan sat yine zarar edecek. Yani bugün 90 liraya, 95 liraya satıldığındaki rakamlarla gidip canlı hayvanı 80 liraya almak bence mantıklı gelmiyor.

Yani hayvancılığın tamamen kaderi yani hükümetin işte bunu az önce Et ve Süt Kurumu Genel Müdürümüz de söyledi. Yani 4 sene, 4 bu-

çok sene sanki CHP gitti veya farklı bir parti gitti başka birisi geldi. Ya bütün bir önceki yapılanların hepsini geldiler bozdular. Şimdi tekrar yeni bir oyun içerisinde, damızlık üretim merkezleri kurulmuştu. Hayvanlardan buzağular alınacaktı bilmem ne yapılacaktı. E gelen farklı bir bakan geldi. Bunların hepsini kaldırdı farklı bir yola geçti. Yani hiç kimsenin düzeni bozulmuyor. Ne genel müdürün düzeni bozuluyor ne Bakanın düzeni bozuluyor, olan üreticiye oluyor. Yani o yine maaşını alıyor, o yine gidip görevden alındığında hayatına devam ediyor. Bizlerin kaderiyle oynanıyor yani bilmiyorum. Bunları çok çok farklı şekilde anlatmak isterdim ama maalesef böyle bir ortamda böyle bir şeyi konuşmak beni de rahatsız ediyor ama maalesef üretici şu an vermiş olduğu emeğin karşılığını alamıyor. Hepinize teşekkür ediyorum.

Celal Toprak: Bülent Başkanım çok teşekkürler. Şimdi yine sahadan bir isme, Ahmet Başkan'a söz veriyorum. ETBİR Başkanı, aynı zamanda da meclis üyesi Ahmet Başkanım, bizim de zaman zaman görüşlerine başvurduğumuz isimlerden biri. Buyurun Ahmet Bey.

Ahmet Yücesan

ETBİR Başkanı ve İSTİB Meclis Üyesi

ETBİR Başkanı ve İSTİB Meclis Üyesi Ahmet Yücesan

Hepinize hayırlı günler diliyorum. Tabii çok konu işlendi, sayın genel müdürüm başkanım sorunları söylemişti. Ben burada ilave olarak sanayide olan bir durum tespitinden bahsedeyim.

Son 3 aydır bizim ısıl işlem uygulayan sanayide, piyasada firmalardan farklı olarak 22 firma arasında minimum yüzde 20 maksimum yüzde 35 civarında iş kaybı var. Zannediyorum Kasaplar Odası da bizi teyit etti.

Bizim taze et olarak satışlarda da yüzde 40-50'ye yakın bir kaybımız var sanayide. Dolayısıyla bu süreç Bülent başkanın da bahsettiği gibi bu tamamen alım gücüyle alakalı. Etin fiyatlı olmasıyla alakalı değil.

Biz tarımsal ürünlerin fiyat geçişine baktığımız zaman 20 tane ürün içerisinde en az fiyat geçişi yapmış olan kırmızı et ve diğer et mamulüdür. Yani süt ürünleri de buna dâhil. Toplam tarımsal girdilerde toplam yüzde 154 artış olmasına rağmen kırmızı ette yüzde 70-80 gibi bir artış söz konusu oldu ki pazarlarda bunun çok daha altında bir fiyat geçişi var. Dolayısıyla ne üretici bununla geçimini sağlayabilir ne de sanayici bu şekilde dar bir üretimle bu işi yürütebilir.

Şimdi bu mevcut durumdan sonra geleceğimizden tedirgin durumdayız. Biz sanayiciyiz, neticede eti alıp işleyip bu işten para kazanılıyor, geçmiş yıllarda olduğu gibi sanayici her zaman etin düşük fiyatlı olmasını ister. Bu durum sanki hoşuna gidiyormuş gibi bir sonuç ortaya çıkarıldı. Biz şunun bilincindeyiz. Biz dahi bunun çok acısını çekeceğiz çünkü üretim yapmayan üretici yani işini ikame edebilmek için bugünlerde gelirin çok altında ürün satmaya çalışan üretici zaman zaman bu işten çıkıyor. Biz önümüzdeki günlerde eğer ithalata kalırsak biz bu ithalat ile birlikte geçmişte olduğu gibi 8-9 dolar toptan karkas fiyatı yani önümüzdeki günlerde 170-160 lira gibi bir rakam görülüyor bu veriler yerine oturursa. Dolayısıyla bugünlerde düşük olan satışlar, o günlerde de tabii alım gücü ne olacak bilmiyoruz ama daha da basılanacağı kanaatindeyiz. Tekrar söylüyorum. Fiyatının şu an düşük olması, şu anda çok rahat ete ulaşabiliyor olmamız, uzun vadeli çok ucuz fiyatlarda etlerin satılıyor olması bizim kısa günlük menfaatimize gibi görünse bile biz bundan tedirginiz. Fiyatın olması gereken rakama çıkmasını istiyoruz ki şunun için: Bu üretim devam edebilsin. Kendi insanımız, kendi üreticimiz, kendi çiftçimiz bunu devam ettirebilsin ki biz yurt dışına mahkûm kalmayalım.

Sayın genel müdürüm bahsetti, o dönemde biz yurt dışına mal almaya, karkas gittiğimizde, 10-11 yılında, ilk gittiğimiz yer Fransa-Almanya'ydı, 5-6 ay sonra bizi Fransa-Almanya bizi kapattı. Dediler ki: Bizim piyasamızı bozuyorsunuz. Bundan sonra siz Doğu Avrupa ülkelerine gidin. En son biz 3-4 sene sonra soluğu Polonya'da almıştık. En son Polonya kalmıştı. Yani kırmızı ete ulaşım konusunda dünya, Avrupa, Güney Amerika çok zengin değil. Önümüzdeki dönemde doğu bloğunda ekonomik olarak çok gelişen ülkeler hayvancılıkta çok gelişmiyorlar. Güney Amerika'ya gelip canlı hayvan stokuna müracaat ediyorlar. O yüzden bizim de gittiğimiz yer orası. Avrupa'ya da gidiyoruz.

Biz bu işi ne yapıp kendi ülkemizde, kendi insanımızla, bitkimizle, kendi milli değerlerimizle yapmak zorundayız çünkü yarın öbür gün dışarıya mahkûm kaldığımızda biz bu ürünleri temin edemeyecek duruma geliriz.

Bir de şunu ilave etmek istiyorum. Bizim çok konumuz değil ama yine şartnamede çok üst segmentte çok yüksek kaliteli, çok pedigrisi olan, kültür ırkı ve belli seçeneklere sahip bir ithalat şartnamesi çıktı. Yani yüksek fiyatlarla beraber bu Türkiye'ye gelmiş olacak ki bu başkanın söylediği gibi 70-80 lira gibi bir şey karşımıza çıkacak. Bu biraz daha gevşetilse, yumuşatılsaydı, biraz daha dünyadaki daha uygun canlı hayvanlar alınacak duruma gelseydi bence daha makul olurdu. Ya da bundan sonra böyle bir çalışma yapılacak olursa çok yüksek değil de bizdeki kaliteye yakın orta segmentte hayvanların daha ucuz ülkeye girmesinin daha iyi olacağı kanaatindeyim. Şimdilik söyleyeceklerim bu kadar herkese çok teşekkür ederim. Sağ olun.

Celal Toprak: Ahmet Başkanım biz de teşekkür ediyoruz. Ağzınıza sağlık. Aydın Tüfekçi'ye sözü vermek istiyorum. Kasaplar Esnaf Odası Başkanı. Bu arada yorumları takip ediyor musunuz, bilmiyorum. Yorumlarda Türkiye'nin önemli markalılarından birinin sahibi, yaratıcısı Süleyman Tarakçı çok güzel bir değerlendirme yapmış, o değerlendirmeyi dikkatinize sunarım. Aydın Bey'e sözü bırakıyorum.

Aydın Tüfekçi

İstanbul Perakendeci Kasaplar
Esnaf Odası Başkanı

İstanbul Perakendeci Kasaplar Esnaf Odası Başkanı Aydın Tüfekçi

Çok teşekkür ediyorum Sayın Başkanım, katılımcılara saygı ve sevgilerimi sunuyorum. Biz perakendeci esnaf olarak maalesef İstanbul'da şu anda sıkıntı içerisindeyiz. Niye sıkıntı içerisinde? İstanbul'da şu anda benim meslektaşlarımın, esnaf üyelerimin yüzde 50-55 gibi bir iş kaybımız var. Şu andaki maliyetlerimizin yükselmesine rağmen, işlerimizin düşmesine rağmen maalesef bir sıkıntı içerisinde esnaflarımız.

Şu anda İstanbul'da söylenen fiyatlar var, şimdi değerli başkanlarımın söylediği fiyatlar var. İstanbul'da şu anda 93 TL ile 102-103 TL arasında karkas satılmaktadır. Buradaki en büyük sıkıntımız İstanbul olarak da bir et halimizin olmamasından dolayı İstanbul'da et çeşitli fiyatlarda satılmakta.

Bugün İstanbul'da fiyatlarımızın düşmesinin sebeplerinden bir tanesi de iş olmamasından dolayı. İşimiz olmadığı için şu anda fiyatlarda gerileme var, fakat yarın okullar açıldığı zaman, talep çoğaldığı zaman biz bu durgunluğun bu şekilde kalamayacağını tahmin ediyoruz. Çünkü sıkıntımız şu anda gelen et hakikaten sıkıntılı geliyor bizlere. Şu anda

besi kalitemiz düşmüş durumda. Gelen hayvanlarımızın çok büyük yağlanma şeyleri var, günü geçmiş yağlanmış olarak esnafımıza geliyor. Bundan dolayıdır ki yani mutlak suretle besiciliğimizin bir defa her şeyden önce materyali ucuzlatması gerekiyor ki maliyeti ucuzlatması gerekiyor ki bizim de halka daha ucuz et satabilmemiz için. Yani şu anda et pahalı mı? Tabii ki değil. Yani şu anda standartlara baktığımız zaman benzine mazota gelen zamlara baktığımız zaman, efendim bizim üzerimizdeki yüklerle baktığımız zaman ucuz değil. Fakat dediğimiz gibi yani mutlak suretle besi materyallerimizi ucuzlatması gerekiyor ki ve gerekirse de sayın müdürlerim de konuştular. Yani yem materyallerimizin mutlaka desteklenip ucuzlaması lazım ki besicilerimizin daha işe sarılarak yapması gerekiyor. Maalesef ki geçen gün bir ilden bir besici arkadaşımız telefon açıyor, diyor ki “Sayın başkanım, benim 900 baş hayvanım vardı, şu anda ahırımda 117 tane hayvanım var” diyor. Yani maalesef şu anda besicilerimiz bu işi terk etmeye başlıyor. Maalesef yine bunun sonuçlarını daha ileride çekeceğiz. 2 ay sonra, 3 ay sonra bunun sonuçlarını daha çekeceğiz. Yani bununla ilgili mutlak suretle, bununla ilgilenen kurumlarımızın tedbir alıp, bununla ilgili, yemle ilgili, sütle ilgili çünkü Anadolu’da bizim bir lafımız vardır: Ana olmazsa, dana olmaz. Sütün mutlaka desteklenerek daha çok desteklenerek bize besin materyali gelecek şeylerin sağlanması gerekiyor. İthal değil de bizim Anadolu’daki gibi materyallerimizin çoğalması için sütün para etmesi lazım ki bize gelecek materyallerin ucuzlaması lazım. Çok teşekkür ediyorum katılımcılara, saygılarımı iletiyorum.

Celal Toprak: Çok teşekkür ediyoruz. Şimdi de Celal Naz’a söz vermek istiyorum. Dinliyoruz sizi efendim.

Celal Naz

Nazay Tarım ve Hayvancılık
Yönetim Kurulu Başkanı

Nazay Tarım ve Hayvancılık Yönetim Kurulu Başkanı Celal Naz

Ben öncelikle böyle bir toplantı organize ettiğini için Ali Kopuz Başkanımıza, daha sonra siz değerli başkanımıza çok teşekkür ediyorum.

Şimdi kıymetli büyüklerimiz bizden önce çokça konuştular, çok da köklü problemlerden bahsettiler. Ben birebir sahadan bir üretici olarak kendi sorunumuzu eğer isterlerse Burhan Başkanım, Et Süt Kurumu genel müdürümüzün 15 günde çözebileceği bir çözüm dile getirmek istiyorum. Benden sonra Ahmet başkanımız olsun, Bülent başkan olsun, dediğimi destekleyeceklerdir diye düşünüyorum.

Şimdi hem yerli besi alımında hem ithal besi alımında şu an hali hazırdaki tüm besicilerimiz Ziraat Bankasından o veya bu şekilde finansman kullanıyorlar. Özellikle bu ithal ayağında, hazır ithalat da açılmışken üstüne denk geldi diye söylüyorum. Şimdi bunun kısaca yöntemi bu şekilde oluyor. Bir Ziraat Bankasına gidiyoruz. 2 yıllık iş bilirliğimiz var mı yok mu bu denetleniyor. Onun üstüne bizden ne iş yapacağımızla alakalı bir iş serüveni, iş akış programını alıyorlar. Onun üstüne bize vereceği limitin 1,2 ile 1,5 arasında gayrimenkul teminatımızı

alıyorlar. Bunu da aldıktan sonra bize bir limit tayin ediyorlar. Besilik materyal alma limiti. Bu da devletimizin bu işi biz daha kolay yapalım diye faiz indirimi yaptığı, faiz süspansize ettiği bir teşvik destek. Bunu tüm genel müdürlerimiz, bakanlarımız, çokça da dile getiriyorlar. Biz böyle bir destek veriyoruz diye. Şayet bundan sonra bu şekilde prosedürler devreye giriyor; ilk ithalatta bir malın çiftçinin eline geçtikten sonra onun Türkvat Sistemine kaydolması asgari 30 gün ile 70 gün arasında değişiyor. Bu çiftçi bu krediyi ziraat bankasından alıyor. Şimdi şöyle millileşme süreci adı altında ki geçen süreden çiftçimizin tamamından cari faiz üstünden kredi alınıyor. Örnek veriyorum, bugün 100 baş besi danası alacak olan bir çiftçimiz Ziraat Bankasından finansman kullandığı zaman 2 milyon civarı bir para temin ettiğini düşünelim. 60 günlük, 45 günlük veya 70 günlük süreçte devletin ona vermiş olduğu teşvikle düşük faiz ödeyecekken 16,17 hatta yerine göre 19'a kadar masraflarıyla beraber bu süreçte faiz uygulaması yapıyorlar hayvan millileşmedi diye. Şimdi biz Ziraat Bankasıyla görüştük çiftçinin geneli, çiftçinin talebi üzerine. Dediler ki bunların şartların belirleyen Tarım Bakanlığı. Haygem, Tagem bunun kriterlerini, millileşme sürecini belirlemiş. Dolayısıyla buradan her çekilen krediden çiftçi yıllık yani 18 aylık ödemelidir bunlar. Cebinden fazladan 35-40 bin TL para ödemiş oluyor yani. Dolayısıyla bu konuyla alakalı ilgilenilirse, ister yerli piyasadaki orada da küpe problemi var, millileşme. Bu da süreç alıyor. 20 günde, 30 günde çiftçi ancak bunu organize ediyor. İster ithal besi danasında bu süreçle ilgili çiftçiye 60 gün millileşmeyle alakalı süre tanınsa Tarım Bakanlığı tarafından bu Ziraat Bankasına bildirilse devletimizin çiftçiye vermiş olduğu kredi faiz indiriminden çiftçi yararlanmış olur. Ses gidiyor ama ben yazılı olarak da bilgilendiririm sizi başkanım.

Kısaca şu malın millileşme sürecindeki cari faizin Ziraat Bankası tarafından alınmamasını sağlayacak olan merci Tarım Bakanlığımızdır. Kısaca bu. Teşekkür ediyorum söz verdiğiniz için.

Celal Toprak: Yani bu konuda adım atılmasını talep ediyorsunuz. Sizden bunu yazılı olarak da alabilirsek Tarım Bakanlığı yetkililerine iletceğiz. Bugün de Tarım Bakanlığında iki önemli isimle tanıştık Elif Hanım sayesinde.

Hayvancılık Genel Müdür Yardımcısı Burhan Demirok: Celal Bey söz alabilir miyim?

Celal Toprak: Tabii ki.

Hayvancılık Genel Müdür Yardımcısı Burhan Demirok: Celal Beyi dinledim biraz önce. Çok doğru tespitler. Soruna hiç itirazım yok. Hiç ilave katkı bile yok. Sadece hayvan kayıt kimlik ve karantina millileştirme işleri bizim bakanlıkta gıda kontrol genel müdürlüğü tarafından yapılıyor. Onu bir ifade edeyim.

Nazay Tarım ve Hayvancılık Yönetim Kurulu Başkanı Celal Naz: Genel müdürüm aman koruma kontrole topu atma gözünü seveyim.

Hayvancılık Genel Müdür Yardımcısı Burhan Demirok: Yok yok. Benim topu attığım falan yok. Bu krediyle ilgili Ziraat Bankası ile ilgili görev bizim diye de ifade etmek isterim.

Nazay Tarım ve Hayvancılık Yönetim Kurulu Başkanı Celal Naz: Genel müdürüm sizle Tagem ile...

Hayvancılık Genel Müdür Yardımcısı Burhan Demirok: Tagem değil, Gıda Kontrol. Tagem'in bununla hiç alakası yok. Hayır, ben notumu aldım. Sadece ifade ediyorum. Sahibinin biz olmadığını anlatıyorum. Ben genel müdürü ile görüşeceğim benim eski genel müdürüm o.

Nazay Tarım ve Hayvancılık Yönetim Kurulu Başkanı Celal Naz: Kı-saca tarım bakanlığımızın cebinden beş kuruş çıkmadan...

Celal Toprak: Burhan Bey katıldığını ifade etti, “altına imzama atarım” dedi. Umarım çözümde de katkısı olacaktır. Yani bu önemli sorunlardan biri, size de dile getirdiğiniz için bütün Hazirun adına, sektör adına teşekkür ediyorum. Hemen Nezir Arslan’a sözü vererek toplantıyı bitirmek istiyorum. O da İstanbul Ticaret Borsasının önemli isimlerinden biri. Hayvan Ticareti Komite Başkanı Nezir Bey, buyurun efendim.

Nezir Arslan

İSTİB Canlı Hayvan Ticareti Komite
Başkan Yardımcısı

İSTİB Canlı Hayvan Ticareti Komite Başkan Yardımcısı Nezir Arslan

Herkese merhabalar, Sayın Başkanım, Et ve Süt Kurumu Genel Müdürümüz, Hayvancılık Genel Müdür Yardımcımız, hepinizi değerli meslektaşlarım hepinizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum. Sağ olsunlar genel müdürlerimiz duygularımıza tercüman oldular. Aslında hepimizin yıllardır boğuştığı sorunlar. Ben kısaca şunlar ilave edeyim.

Pandemi dönemiyle birlikte dünya genelinde bütün tedarik zincirlerinde bir kırılma oldu. Bu da ister istemez gıda gibi, et gibi bütün daha kritik sektörlerde daha çok hissedilir oldu. Bizim üzerimizde ise özellikle kuru artışları ile beraber ciddi anlamda maliyet girdileri var. Bir taraftan halkımıza kırmızı eti ucuz bir şekilde satmaya çalışırken diğer taraftan da üreticimizin zarar etmeden, daha doğrusu kendini de tatmin edecek bir karla bu işten çıkmasını sağlamaya çalışıyoruz. Fakat yıllardır gözlemlediğim kadarıyla sürekli ülkemizde ithalat yapılması bir başarısızlıkmiş gibi görülüyor.

Şu anda ülkemizde özellikle bu satın alma gücünün düşmesi ile beraber %35'lere varan bir tüketim düşüklüğü var. Bununla birlikte içeride

de üretilen bir mal var. Fazla üretilmiş bir mal yok. Sadece tüketimin düşmesinden kaynaklanan mal fazlalığı mevcut, çok yakın zamanda fiyatların fırlayacağına inanıyoruz çünkü bizim Avrupa'dan, mümkün değil, 2010'dan baz alırsak karkas et Türkiye'de 10 dolardı. 10 dolar demek, bugün karkasın 180, kuşbaşının 300 TL olması demek. Aslında bizim Türkiye'nin gerçeği buydu. Ama hamdolsun zamlar içinde hem üretimi artırdık hem 170 kilodan 280 kiloya çıkararak, etin kilogram bazında da bir üretim artışı yakaladık.

Son 2 yılda da kurlardaki artışlarla beraber biz Avrupa'dan daha ucuz hale geldik. Kanaatimce bizim bunu fırsata çevirerek özellikle ülkemizde hem ithalatı hem ihracatı açarak, en az bir Hollanda kadar bizim bu işi ticarete dökmemiz gerekiyor. Kendi kısır döngümüzden çıkmamız lazım, ülkemizde şu anda ürettiğimiz ile sattığımız arasındaki makas daralmış durumda ve burada üreticiye ciddi anlamda yük binecek. Bunu karşılayamayacağız. Durum bunu gösteriyor. Benim naçizane tavsiyem ithalatla beraber ihracatı da komple serbest bırakarak ülkemizdeki bu hacmi genişletmek.

Ülkemizde yani 80 milyon üstüne 30-40 milyon turiste satarak biz bu işin içinden çıkamayız. Sütte de aynı durum mevcut. Bakın 7,5 TL oldu ama kimse, üretici memnun değil çünkü zam geldiği an tüketim düşer. Bu kesin kuraldır Türkiye'de. Bu ette de böyledir. Maalesef biz bunu da bir türlü yoluna sokamadık. Burada özellikle besi materyalinin, mesela şu anki son durumu söyleyeyim. 150 bin büyükbaş besilik hayvan ithalatına izin verildi. Akabinde, şimdi dışarıda yaklaşık 4,5 dolar olduğu için Türkiye'de besilik fiyatları arttı. Gariptir ki tam tersine karkas ve et fiyatları da ki Ulusal Kırmızı Et Konseyi verilerine de bakarsanız şu an 93 TL, 90-95 TL aralığında gidip geliyor. Bizim acilen bu daha önceki gibi 1 milyon 500 bin ton gibi bir hacmimiz vardı. Bu hacme tekrar ulaşmak, eğer kendi ülkemizde kendi iç dinamiğimizle sorunlarımızı

çözemiyorsak, ithalatla getirdiğimiz ürünü dâhili işleme rejiminde de olabilir, bunu ihracat yaparak ülkedeki sektörü ayakta tutmamız gerekiyor. Herkese teşekkürlerimi sunarım, iyi günler dilerim.

Celal Toprak: Efendim biz de size teşekkür ediyoruz. Ağzınıza sağlık. Son sözü Ömer Tekinaslan'a vermek istiyorum İSTİB Yönetim Kurulu üyesi Ömer Bey buyurun, son söz sizin.

Ömer Tekinaslan
İSTİB Yönetim Kurulu Üyesi

İSTİB Yönetim Kurulu Üyesi Ömer Tekinaslan:

Teşekkür ederim Sayın Başkanım. Öncelikle genel başkanımız Ali Kozpuz Bey'e ve tüm katılımcılara ayrı ayrı teşekkür ediyorum. Bu toplantının hayırlara vesile olmasını temenni ediyorum.

Şimdi çok fazla bir şey kalmadı. O kadar güzel şeyler konuşuldu ki bize eklemeler kaldı.

Ben canlı hayvan fiyatlarının gerçekten çok ucuz olduğunu düşünüyorum yani tabii ki bu ekonomik düzende, muhakkak ki insanların alım gücünün düştüğünü biliyoruz ama zeytin ve peynir gibi ürünlerin kilosunun 100 TL'yi aştığı göz önünde bulundurulduğunda et fiyatının, şu an karkas fiyatının tabii ki bu Ticaret Borsası rakamlarına göre 100 TL'nin altında kalması çok düşündürücü.

Gönül ister ki gerçekten rakam bizimkiler de düşük olsun ama diğer gıda maddelerinin de düşük olması çok önemli. Biz bu fiyatı buralarda bırakmanın ben de çok kolay olacağını düşünmüyorum. Katılımcı arkadaşların çoğu bu konuyla ilgili bilgilerin bildirdiler. Yani bugün canlı

olarak kilogramını 80-85 TL'ye alacağınız hayvanı et olarak 100 liraya 90 liraya satarsanız bundan para kazanmanın mümkün olmadığını ilkokul çocuklarının matematik dersi olsa bunu herkes bilir. Yapabileceğimiz, bu işe çeşmenin başından başlamamız lazım.

Canlı hayvan besleyebilmemiz için öncelikle köylümüzün bilinçlenmesi lazım. Bunun için de Afgan, Suriyeli, Özbek, oradan buradan gelen arkadaşları da gerekirse getirelim ama bizim çoban tabirini kullandığımız bir kesim var ki ben bunu doğru bulmuyorum isim olarak. Çoban dediğiniz zaman hayvan bakan insan ama. Bu ismi kendilerine gerçekten yakıştıramıyorlar. Son duyduğum bir duyum çok hoşuma gitti. Doğu Anadolu'da bazı işletmelerde bir oluşum başlatılmıştı. Bunun ismini hayvancılık işletme yöneticiliği adı altında bir oluşum başlatıldı. Buraya çoban veya hayvan bakıcıları okula gider gibi gidiyorlar, burada belirli bir süre çalışmak suretiyle almış oldukları bilgilerden sonra bir sertifika alıyorlar. Bu sertifikalarla çoban isminden kendilerine bir miktar soyutlayabiliyorlar. Bence bu çok çok önemli bir atılım. Bu da kendi ülkemizdeki insanımıza istihdam sağlayacaktır. Kendi insanımız bu isim altında bir başlangıç yaparsa bu en büyük karlardan bir tanesi. Dediğim gibi o çobanımızı da köyde bırakabilmek için buraların da sosyal imkânların da güzel olması gerektiğini düşünüyorum.

Bir de üreticiye gelene kadar kasapların azlığı. Bununla ilgili de İstanbul Ticaret Borsası Başkanımız Ali Kopuz Başkanlığında kasaplarla ilgili bir toplantı yapıldı. Bu toplantı sonrasında Milli Eğitim Bakanlığında yine bahsettiğim Mesleki Liseler gibi kasaplık eğitimi veren okullar açılıp insanlar yetiştirilip kasap reyonlarında teorik ve pratik olarak bu açığın giderilmesi sağlanabilir.

Bir de hayvan hastalıklarının yaygın olması nedeniyle mücadele aşı-

masında aşıların ilk çözüm olarak görülmesi ve hayvan itlaflarının AB'de olduğu gibi sorun halinden çıkması ve itlaf sonucunda da rastlanan zararların da Sayın Tarım Bakanlığımızdan da Burhan Bey orada zaten. Bu ücretlerin de Tarım il müdürlüğü tarafından ödenmesi taleplerimizden biri olabilir.

Bir de yem girdileri ve akaryakıt, enerji, hayvan cinsi de bizim için çok önemli. Ülkemizde yetişebilecek hayvan cinslerini ülkemize sokarsak ülkemizde üretimi çok daha güzel yapabiliriz.

Ben özellikle şunu söylemek istiyorum. Ülkemizde bu fiyatlardan dolayı çok sayıda mal sahibi bu hayvancılığı bırakmak üzere inşallah bu çabalarınız ve çabalarımız sonucunda bundan çıkacak sonuçlar ülkemiz için hayırlı olur. Ben tekrar katılımcılara çok teşekkür ediyorum.

KAPANIŞ

Celal Toprak: Ömer Bey çok teşekkür ediyorum. Ağzınıza sağlık. Bir toplantıyı daha noktalayacağız ama öncesinde belki Burhan Bey'in veya Mustafa Bey'in eklemek istedikleri bir şeyler olabilir diye onlara söz vermek istiyorum. Mustafa Bey ekleyeceğiniz bir şey var mı efendim?

Et ve Süt Kurumu Genel Müdür Vekili Mustafa Kayhan

Şimdi Başkanım aslına herkes sorunları biliyor. Bir başka açıdan baktığımızda, biz nasıl bir model oluşturmalıyız. Esas tartışmamız gereken bu. Sanayici için bir hammaddedir, kasap için bir hammaddedir alıp işleyecek, satacak. Peki, biz niye bir sistem kuramıyoruz, gelişmiş ülkeler bu sistemi nasıl tesis ettiler? Bizim biraz bunu incelememiz lazım. Bizde sistem nedir, şimdi besi için düşündüğün zaman işte doğudaki meradan gelen materyal, damızlıktaki materyal, bazen ithal orijinli materyal geliyor besiyeye. Peki, nasıl geliyor? Arada celep var topluyor, besici gibi celepten alıyor. Geliyor besiciye, besiciden et tüccarı alıyor markete veriyor. Yani tedarik zinciri uzun ve kırılğan, fırsata dayalı. Yani fırsat olayı şudur, bir tarafta bir manipülasyon olduğu zaman biri zarar ederken biri kâr ediyor. Bu sistemi bizim islah etmemiz gerekiyor.

Şimdi gelişmiş ülkelerde çok güçlü üretici örgütleri var. Bir eyaletten kesime geliyor oradan her oradan her tarafa dağılıyor ve çok aktörlü manipülasyona açık bir sistem yok, bulamazsınız böyle bir şey. Bizim öncelikle bu tedarik zincirini islah edecek bir üretim modelini tesis etmemiz gerekiyor. Bunu çok önemli görüyorum. Diğer arkadaşların bahsettiği sorunların hepsi doğrudur, katılıyorum ama bunların çözümü de zor değildir yani. Bizim bunu çok iyi anlamamız lazım. Türkiye artık 2010'lardaki gibi değil, işte rakamları verdik. Biz o zaman 8 dolara et tüketiyorduk, dünya 5,4 dolara mal ediyordu. Biz artık dünyanın çok al-

tında ucuz bir ülkeyiz. Sende ucuz olan bir malı kendin dışarıdan ikame etmen çok feasible da değil. Dolayısıyla bizim kendi üretimimizi güçlendirecek bir politika ve stratejiye ihtiyacımız kuvvetle var. Bunu bir fırsata dönüştürme potansiyelimiz var.

Bizim kendi dergimiz aktüel dergisinde bir makalem yayınlandı. Zamanı olan arkadaşlara öneririm. Hem dünyadaki küresel görünüm, kurumun yapısı, bakanlığın politikaları, kısmen kendi açımdan şahsi olarak hazırladığım makale. Bu alanlara çok girmiyorum ama bu zayıf zincir o kadar spekülasyona açık ki mesela ben bir örnek veriyim. Bayramdan hemen sonra işte Sayın Yücesan bir beyanat verdi işte “Kırmızı ette yüzde 30-40 bir yükseliş bekliyorum” dedi. Bugün tam tersine bir düşüş oldu. Ama o süreçte fiyatlar biraz yükseldi. Yani bizim piyasa bu tür şeyleri çok çabuk satın alıyor. Sanayici bir taraftan ucuz almanın gayretindedir. E sen bir mal ucuza gelince adam zarar ediyor, dolayısıyla biz bu sistemi kurarken hem üretene düşünmek zorundayız hem de tüketiciyi bunun adı bir modeldir, bir sistemdir. Dünya bunu böyle başardı. Bizim de bu hikâyeyi mutlaka gerçekleştirmemiz gerekir. Beni hazırladığım üretim modelinde, sözleşmeli tedarikte, aslında amaç budur yani burada sektöre de örnek olacak bir modeldir. Bence herkes kendi ihtiyacını önceden çiftlikten planlamalıdır. O çiftliğe sahip çıkmalıdır ki o ürün arzında güvenliği sağlasın ve maliyetine de müdahil olsun. Çiftçi daha ucuz üretsın. Girdi tedarikinde daha eli güçlü olsun. Finansmanda belki katkısı olur. O tarafı da yöneltebilmeli güçlü olanlar. Bunu gelişmiş ülkelerde birlikler, kooperatifler yapıyor. Bizde maalesef birlik ve kooperatiflerin bu kadar finansman gücü yok. E niye sanayici yapmasın, yapmalıdır. Ama bu bütün kendi alanımızdaki sıkıntıları ıslah etmek yerine, tek strateji olarak biz işte “ikameyi ithalden yapalım” dediğimiz zaman bu sefer bambaşka sorunlar yaşıyoruz. Ben ithalatın felsefesine karşı değilim. İlla ki bir şey ihtiyaçsa yapılır ama burada bizim kendi önce alanımızı ıslah edip potansiyelimizden üretimimizi sağlamalıyız ama açığımız olduğu zaman

da ikameyi ithalden yapmalıyız. Evet, Hollanda doğrudur. Birçok ülke alıyor satıyor ama bunun bir de arz durumuna ve sosyolojisine de bakmamız lazım.

Avrupa'nın tükettiği etin yüzde 70'i orijindir. Avrupa bizim gibi dana ağırlıklı et yerse kendi eti kendisine yetmez zaten. Et öyle dünyada çok bol bir ürün değil. Dünyada üretilen toplam dana etinin miktarı 71 milyon tondur ve bunun sadece 12 bin tonu dolaşüyor, ticarete konu oluyor. Bu çok büyük bir miktar değil bugün Çin alımı artırdığı zaman fiyatlar alt üst oluyor. Dünyada pandemide gördük. Tedarikte hafif bir sorun olduğu zaman fiyatlar fırlıyor. Dolar bazlı yüzde 25 fiyat yükseldi ette. Bu çok ciddi bir yükseliştir. Bu çok böyle sık gördüğümüz bir durum değil dolayısıyla bizim arz güvenliğinde stratejimiz kendi potansiyelimizi doğru planlamak üretimi buradan gerçekleştirmek olmalıdır. Spesifik sorunlar doğrudur. Ömer Bey'in dediği şey...

Bir arkadaşımız dedi sübvansiyonlu kredilerde millileştirme sürecinin kredi dışında tutulması bence çok yanlış bir şeydir bunu bir şekilde çözmek lazımdır. Bu hayvanı satın aldığı zaman kendi işletmesinde kabul ederek bunu o kapsamda değerlendirmesi gerekir. Sürü yöneticisini o zaman biz çıkardık. Çıkardığımız zaman şuydu aslında: 12 ay ödediği primler ne kadar tutuyorsa aslında o prim kadar işletmeye destek vermiştik. Aslında doğrudan prim olarak düşündük ama o zaman çalışma bakanlığından bir takım rezervler geldi işte, primi öderseniz sanki siz istihdam etmiş gibi olursunuz, sonradan başka haklar doğurur ve o uygulanmadı, o destek olarak çıktı hakla da devam ediyor. Çoban sorunu var, doğrudur. Bu sorun var diye dışarıdan ikame etmemiz de çok doğru bir şey değil. Çobanlığı özendirmeliyiz insanlar çobanlıktan para kazandığı zaman neden yapmasınlar. Çobanlık inşaat işçiliğinden daha ağır bir iş değil ki. Tabiat ile yaşamak isteyen bir sürü insan vardır. Ve bunlar eğer gerçekten bu işten para kazanırsa neden yapmasınlar? Benim şimdilik katkılarım bunlar. Stratejimiz, ben sektörle çok uyumlu, karşılıklı fikir alışverişiyle çalışırım. Her zaman hepinize açıktır. Her önerinize. Tartışa tartışa anlaşacağız, ihtiyaç duyduğu doğru işleri doğru zamanda hızlı bir

şekilde almaya adayız. Ben toplantıyı tertip ettiğiniz için teşekkür ediyorum. Bizim kurumumuz her zaman sizin her türlü görüşünüze açık bulunun altını çizerek beliriyorum saygılar sunuyorum. Teşekkür ediyorum.

Celal Toprak: Efendim çok teşekkür ediyorum. Ahmet Yücesan, bir soru mu vardı?

ETBİR Başkanı ve İSTİB Meclis Üyesi Ahmet Yücesan

Müsaadenizle, Sayın Genel müdürüm kuzu ihracatı kapandığı dönemde karkasın da kapandığı dönemde bütün hepsi yasaklanmıştı. Ancak canlı ve karkasın yeni açılma kararından sonra parça et ihracatı ibaresi konulmamış. Dolayısıyla şu an iki tane üyemizin elinde yurt dışı için hazırlanmış olduğu emtialar var, bunlar parça olduğu için bunları sevk edemiyorlar. Bu konuda sizden destek bekliyoruz efendim.

Et ve Süt Kurumu Genel Müdür Vekili Mustafa Kayhan

Yani ben onu karar vericilerimize arz edeyim. Bizde olan ihracat boyutunun hikâyesi şu: Ben tıkandım yani iş olarak şöyle, bir yandan marketlere ürün yetiştiriyorum, bir yandan dana kesiyorum, bir yandan da küçükbaş kesiyordum. Buradaki yükü azaltmak amacıyla kesime gelmiş hayvanların bir kısmının ihraç edilmesi talebinde bulundum. Bakanlığımız bu yetkiyi bize verdi. Küçükbaşta karkas ihracatının da bizim üzerimizden yapıldığını biliyorsunuz o yetki de bize verildi. Ama büyükbaş karkası ile ilgili bizim bir talebimiz olmadı doğrusu, parça etle de. Şu an bende de biraz stok arttı. Şu an projeksiyon yapamıyorum yani hepimiz aynı durumdayız. Önümüzdeki ay ne olacak, 3 ay sonra ne olacak yani çok net tahmin edebilsem, çok haklısınız. Yani eylülünden sonra fiyatlar ne olacak, acaba ben stoklarımı eritmeli miyim ihracatla, mamule mi dönüştürmeliyim. Bir aksiyona giremiyorum. Biraz piyasanın net bir mesajını bekliyorum. Onu da hiçbirimiz net alamıyoruz işin gerçeği ama ben bu önerinizi karar vericilere inşallah ulaştırırım çok karşı olduğum bir öneri değil. Makul.

Celal Toprak: Mustafa Bey çok teşekkür ediyorum. Burhan Bey sizde var mı bir şey efendim. Sizden rakamları bekliyoruz bu arada bugün yarın.

Hayvancılık Genel Müdür Yardımcısı Burhan Demirok:

Bu bilgiyi talep eden arkadaşşıma lütfen benim iletişimimi verirseniz benimle temas kursun, istediği bilgileri yazılı, sözlü...

Celal Toprak: Var var, sorularda var. Elif Hanım size iletcek efendim onu.

Hayvancılık Genel Müdür Yardımcısı Burhan Demirok: Elif Hanım lütfen aracı olsun. Benim ilave edeceğim bir şey yok. Katılımcıları dikkatle dinledim. Notlarımı da aldığımı ifade etmek istiyorum.

Celal Toprak: Muhteşemsiniz, çok teşekkürler. Efendim son söz Ali Kopuz'un. Sevgili başkan söylemek istediğiniz bir şeyler varsa dinlemek isteriz.

İSTİB Yönetim Kurulu Başkanı Ali Kopuz

Teşekkür ederim sevgili başkanım. Biliyorsunuz arkadaşlar, herkes sorunları anlatmaya çalıştı. Aynı gemideyiz. Gemi batarsa hepimiz batacağız çıkarsa hepimiz çıkacağız. İşin özünde art niyet, başka niyet aramadan zaman zaman, sık sık bir araya gelip bu sorunları hem bakanlık tarafıyla hem de kendi sektörümüzle ilgili piyasa tarafında tartışmamız gerektiğine inanıyorum ben çünkü bunlardan çıkacak neticelerin dışarıda konuşulnlardan daha fazla faydalı olacağını düşünüyorum. Onun için zaman zaman bu toplantıları biz yapıyoruz ama bunun haricinde de biz sektör temsilcileri olarak bir araya gelmemiz lazım. Bu sorunları görüşmemiz lazım. Burada kişilerin veya şahsi menfaatlerimizi hiçbir zaman öne çıkartmadan, ülkenin sorunu olan tarımla ilgili problemleri oturup konuşmamız lazım geldiğine inanıyorum başkanım. Bunu yaparsak inanıyorum ki bir sonuca ulaşacağız. Çünkü bakanlık tarafındaki arkadaşlarımız da bu işe açık, öyle görüyorum. Zaten eskiden de tanıdığımız arkadaşlar. Onlarla zaman zaman bir araya gelip, hatta bazı yan-

lılıkları kendilerine iletip olmadı yukarıya kadar bakanlık nezdine kadar, bakana kadar ulaştıracak kadar bir diyalogu sağlamamız lazım diye düşünüyorum. Neticede bu toplantılar çok faydalı. Bunu biz yapıyoruz. Allah razı olsun sizin çok büyük katkınız var. Sizin sayenizde bu işe girdik, her ay bir toplantı yapıyoruz. Bundan sonra da devam edeceğimizi düşünüyorum. Ben katılımcı arkadaşların hepsine teşekkür ediyorum. Allah yollarını, işlerini, bahtlarını açık etsin.

Celal Toprak: Çok teşekkür ederiz başkanım. Ben de çok yararlı buluyorum. Bugünkü toplantıda bizim şehir efsanesi diye bildiğimiz birçok konu da gündeme geldi aslında bizim de onları düzeltme şansımız oldu kamuoyu olarak.

Ben katıldığımız, geldiğiniz için çok teşekkür ediyorum. İstanbul Ticaret Borsasına ve Yönetim Kurulu Başkanı Sayın Ali Kopuz'a çok teşekkür ediyorum. Bütün yönetim kuruluna teşekkür ediyorum. İyi ki bu bilgilendirme toplantıları yapılıyor. Bilgi varsa orada spekülasyon daha az oluyor diye düşünüyorum. Herkese iyi akşamlar diliyorum. Tekrar Şule Hanım ve Elif Hanım'a teşekkür ediyorum.

İSTİB Yönetim Kurulu Başkanı Ali Kopuz: Başkanım son bir şey daha söyleyeyim. Hayvancılar ve insanlarımız bu sözü çok kullanır. Hayvanlar koklaşa koklaşa, insanlar konuşa konuşa anlaşır. Bu geleneği geliştirmemiz lazım.

Celal Toprak: Aynen katılıyorum başkanım. Diyalog çok önemli, biz bu toplantılardan da biz çok şeyler öğreniyoruz. Biraz önce söyledim. Bilginin olduğu yerde de spekülasyon ya da yanlış çok daha az oluyor diye düşünüyorum. Bilgi paylaştıkça büyüyen sevgi gibi bir unsur diye değerlendiriyorum. Teşekkür ediyorum ve iyi akşamlar diliyorum.

BASIN YANSIMALARI

Hürses

İSTİB'de kırmızı et konuşuldu

GIDA sektörünün sorunlarının tüm yönleriyle tartışılması için **İstanbul Ticaret Borsası** tarafından düzenlenen Borsa Meydanı toplantılarında bu ay kırmızı et masaya yatırıldı.

İstanbul Ticaret Borsası (İSTİB) açıklamasına göre, Güvenilir Ürün Platformunun desteğiyle, "Kırmızı Ette Sorun ve Çözümler" başlıklı altında gerçekleştirilen etkinliğe geniş bir katılım gerçekleşti.

Açıklamada toplantının açılışındaki konuşmasına yer verilen **İSTİB** Yönetim Kurulu Başkanı **Ali Kopuz**, Türkiye'nin kırmızı et üretimi potansiyelinin mevcut üretiminin çok üstünde olduğunu dile getirdi.

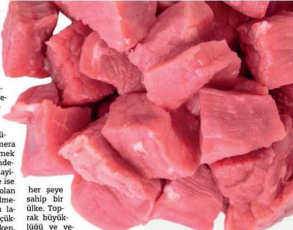
Kopuz, sunuları kaydetti: "Öncelikle devletimiz, hayvancılığın mesisi için uyguladığı politik üstüne düşünüyorum. Nitekim mızı et üretiminin sürekliliği bir gerçek. Ancak potansiyelimizi kullanmamız gerekiyor. Ülkemizde 11 ay boyunca, yem kullanılmadan hayvan beslenebilecek meralar var. Bu nedenle küçükbaş hayvancılığın tüketim için çok büyük potansiyeli bulunduğuna inanıyorum. Türkiye sal üretim için gereken her şeyi bir ülke. Toprak bütünlüğüne önem verilmesi, su kaynaklarımızın korunması, iklim değişikliğimiz, uluslararası ticaretin gelişmesi ve ticari lere yakınlığımız hep avantaj bizim yapmamız gereken bu talarlarımızı kazanca dönüştürmek için çalışmaktır." Et ve Süt Kurumu Genel Müdür Vekili Mustafa Kise, "Bunu temin etmek için mesili besicilik konusunda çalışmamız gerekiyor. Bu sistemde mız üstüne belirli bir refah payını ticiye garanti edeceğiz. Böylece ticinin önünü görmesini ve üretiminin sürekliliğini sağlamayı hedefliyoruz." dedi. (aa)

MILLİGAZETE

KIRMIZI ETTE ÇÖZÜMLER ARANIŞI

Gıda sektörünün sorunlarının tüm yönleriyle tartışılması için **İstanbul Ticaret Borsası** tarafından düzenlenen Borsa Meydanı toplantılarında bu ay kırmızı et masaya yatırıldı. **İSTİB** Ticaret Borsası **İSTİB** açıklamasına göre, Güvenilir Ürün Platformunun desteğiyle, "Kırmızı Ette Sorun ve Çözümler" başlıklı altında gerçekleştirilen etkinliğe geniş bir katılım gerçekleşti.

AÇIKLAMA DA toplantının açılışındaki konuşmasına yer verilen **İstanbul Ticaret Borsası** Yönetim Kurulu Başkanı **Ali Kopuz**, Türkiye'nin kırmızı et üretimi potansiyelinin mevcut üretiminin çok üstünde olduğunu dile getirdi. Kopuz, sunuları kaydetti: "Öncelikle devletimiz, hayvancılığın gelişmesi için uyguladığı politikalarla üstüne düşünüyorum. Nitekim kırmızı et üretiminin sürekliliği bir gerçek. Ancak potansiyelimizi kullanmamız gerekiyor. Ülkemizde 11 ay boyunca, yem kullanılmadan hayvan beslenebilecek meralar var. Bu nedenle küçükbaş hayvancılığın tüketim için çok büyük potansiyeli bulunduğuna inanıyorum. Türkiye sal üretim için gereken her şeyi bir ülke. Toprak bütünlüğüne önem verilmesi, su kaynaklarımızın korunması, iklim değişikliğimiz, uluslararası ticaretin gelişmesi ve ticari lere yakınlığımız hep avantaj bizim yapmamız gereken, bu avantajlarımızı kazanca dönüştürmek için çalışmaktır."

her şeyi sahip bir ülke. Toprak bütünlüğüne önem verilmesi, su kaynaklarımızın korunması, iklim değişikliğimiz, uluslararası ticaretin gelişmesi ve ticari lere yakınlığımız hep avantaj bizim yapmamız gereken, bu avantajlarımızı kazanca dönüştürmek için çalışmaktır."

her şeyi sahip bir ülke. Toprak bütünlüğüne önem verilmesi, su kaynaklarımızın korunması, iklim değişikliğimiz, uluslararası ticaretin gelişmesi ve ticari lere yakınlığımız hep avantaj bizim yapmamız gereken, bu avantajlarımızı kazanca dönüştürmek için çalışmaktır."

"SÖZLEŞMELİ BESİCİLİK KONUSUNDA ÇALIŞMALARIMIZ VAR"
Et ve Süt Kurumu Genel Müdür Vekili Mustafa Kise, "Bunu temin etmek için mesili besicilik konusunda çalışmamız gerekiyor. Bu sistemde mız üstüne belirli bir refah payını ticiye garanti edeceğiz. Ayrıca üretimi etti piyasasına satma sürecini de destekliyoruz." açıklamasında bulundu. Tarım ve Orman Bakanlığı Hayvancılık Genel Müdür Yardımcısı Barışhan İsmailoğlu da sözleri ve toplantının amacı doğrultusunda gerçekleştirilen toplantıya katılanlar arasında olduğunu belirtti.

Cumhuriyet

'ET PAHALI DEMEK BÜYÜK SAYGISIZLIK'

İstanbul Ticaret Borsası'nın, Güvenilir Ürün Platformu'nun desteğiyle düzenlediği 'Borsa Meydanı'nda Sektörün Konuşuyor' toplantılar serisinde bu ay kırmızı et sektörü konuşuldu. Başta yem ve mazot olmak üzere girdi maliyetlerinin sürekli artmasından kaynaklanan sektör temsilcileri Türkiye'de et fiyatlarının ucuz olduğunu ve türüne zam yapamadıklarını da belirtti.

Türkiye Kırmızı Et Üreticileri Merkez Birliği Başkanı Bülent Tunç, "Hayvancılığa yapılabilecek en büyük saygısızlık etin pahalı olduğunu söylemektir. Yem ve enerji gibi tüm girdilerdeki olağanüstü artışlarla kıyaslanıyorsa et çok ucuz. 5-6 ay sonra sorun yaşayabiliriz" dedi. ETBR Başkanı Ahmet Yücesan da "Bu fiyatlar sektörün sürdürülebilirliği için bir tehdit oluşturuyor. Aynı günün düsmesyle sektörde yüzde 30 civarı iş kaybı var. Geliri düşen üretici sektörün çöküşüne başlıyor. Bir sorun kuralmayız" dedi. • Ekonomi Servisi

Sözcü

Sözleşmeli besicilik dönemi başlıyor

GIDA sektörünün sorunlarının tartışılması için **İstanbul Ticaret Borsası** tarafından düzenlenen Borsa Meydanı toplantılarında bu ay kırmızı et masaya yatırıldı. **İSTİB** Ticaret Borsası **İSTİB** açıklamasına göre, Güvenilir Ürün Platformunun desteğiyle, "Kırmızı Ette Sorun ve Çözümler" başlıklı altında gerçekleştirilen etkinliğe geniş bir katılım gerçekleşti.

"SÖZLEŞMELİ BESİCİLİK KONUSUNDA ÇALIŞMALARIMIZ VAR"
Et ve Süt Kurumu Genel Müdür Vekili Mustafa Kise, "Bunu temin etmek için mesili besicilik konusunda çalışmamız gerekiyor. Bu sistemde mız üstüne belirli bir refah payını ticiye garanti edeceğiz. Böylece ticinin önünü görmesini ve üretiminin sürekliliğini sağlamayı hedefliyoruz." dedi. (aa)

Et sektöründe tedarik zinciri ıslah edilmeli

Gıda sektörünün sorunlarını tüm yönleriyle tartışılması için **İstanbul Ticaret Borsası** tarafından düzenlenen Borsa Meydanı toplantılarında bu ay kırmızı et masaya yatırıldı. Yoğun katılım olan toplantıya kırmızı et ve hayvancılıkla yakın dönem düzenlemeler damgasını vurdu.

BORSA MEYDANINDA SEKTÖRLER KONUŞUYOR

Konuştu Etiler Sarayı ve Çarşı Salonu

YENİGÜN HABER MERKEZİ

STANBUL Ticaret Borsasının, "Gıda Sektöründe Sorunların Tüm Yönleriyle Tartışılması İçin İstanbul Ticaret Borsası" tarafından düzenlenen Borsa Meydanı toplantılarında bu ay kırmızı et masaya yatırıldı. Yoğun katılım olan toplantıya kırmızı et ve hayvancılıkla yakın dönem düzenlemeler damgasını vurdu.

Gıda Sektörünün Sorunlarını Tüm Yönleriyle Tartışılması İçin İstanbul Ticaret Borsası tarafından düzenlenen Borsa Meydanı toplantılarında bu ay kırmızı et masaya yatırıldı. Yoğun katılım olan toplantıya kırmızı et ve hayvancılıkla yakın dönem düzenlemeler damgasını vurdu.

Borsa Meydanı toplantılarında bu ay kırmızı et masaya yatırıldı. Yoğun katılım olan toplantıya kırmızı et ve hayvancılıkla yakın dönem düzenlemeler damgasını vurdu.

Gıda Sektörünün Sorunlarını Tüm Yönleriyle Tartışılması İçin İstanbul Ticaret Borsası tarafından düzenlenen Borsa Meydanı toplantılarında bu ay kırmızı et masaya yatırıldı. Yoğun katılım olan toplantıya kırmızı et ve hayvancılıkla yakın dönem düzenlemeler damgasını vurdu.

Analiz

Et fiyatlarını düşürmede sözleşmeli besicilik formülü

Et ve Süt Kurumu Genel Müdür Vekili Mustafa Kayhan, et sektöründe tedarik zincirini ıslah etmek için sözleşmeli besicilik konusunda çalışmalarını sürdürüyor. Üretimden itibaren her aşamaya dahil olacağız bir sistem oluşturuyoruz. Bu sistemin maliyetinin altına düşürme için elimizden geleni yapacağız" diye konuştu.

Analiz

Sözleşmeli besicilik çalışmaları hızlanıyor

Et ve Süt Kurumu Genel Müdür Vekili Mustafa Kayhan, "Sözleşmeli besicilik konusundaki çalışmalarımızı hızlandırıyoruz. Üretimden itibaren her aşamaya dahil olacağız bir sistem oluşturuyoruz. Bu sistemin maliyetinin altına düşürme için elimizden geleni yapacağız" diye konuştu.

Yeni Mesaj

Meralar sanayi arsası oluyor!

Gıda sektörünün sorunlarını tüm yönleriyle tartışılması için **İstanbul Ticaret Borsası** tarafından düzenlenen Borsa Meydanı toplantılarında bu ay kırmızı et masaya yatırıldı. Ulusal Kırmızı Et Konseyi Yönetim Kurulu Başkanı Ahmet...

İstanbul Ticaret Borsasının, "Gıda Sektöründe Sorunların Tüm Yönleriyle Tartışılması İçin İstanbul Ticaret Borsası" tarafından düzenlenen Borsa Meydanı toplantılarında bu ay kırmızı et masaya yatırıldı. Yoğun katılım olan toplantıya kırmızı et ve hayvancılıkla yakın dönem düzenlemeler damgasını vurdu.

BBN HABER

GENEL YEREL

İstanbul Ticaret Borsası'nın gündeminde "kırmızı et"

İstanbul Ticaret Borsası'nda kırmızı et konuşuldu

İstanbul Ticaret Borsası Yürütme Kurulu Başkanı Ali Kopuz: "Türkiye tarımsal üretim için gereken her şey sahip. Toprak bütünlüğü ve verimliliği, su kaynaklarımız, teknolojik gelişmişliğimiz, uluslararası tüketim pazarlarına ve ticaret birliğine yakınımız hep avantajlı. İpe bizde yapmamız gereken bu avantajları kazanca dönüştürmek için çalışmalı".

- Et ve Süt Kurumu Genel Müdür Vekili Mustafa Kayhan: "Üretimden itibaren her aşamaya dahi olacağız muz bir sistem örgüdüyoruz. Bu sistemde maliyetlerin üstüne belirli bir rahat payını üretmeye garanti ediyoruz. Ayrıca (et) için piyessaya satma seçeneği de olacak".

Gıda sektörünün sorunlarını tüm yönleriyle tartışılması için İstanbul Ticaret Borsası tarafından düzenlenen Borsa Meydanı toplantılarında bu ay kırmızı et masaya yatırıldı.

İstanbul Ticaret Borsası (İSTB) açıklamasına göre, Güvenilir Ürün Platformunu destekleyiş, "Kırmızı Ette Sorun ve Çözümler" başlığı altında gerçekleştirilen etkinliğe geniş bir katılım gerçekleşti.

Açıklamada toplantının açılışındaki konuşmasına yer verilen İstanbul Ticaret Borsası Yürütme Kurulu Başkanı Ali Kopuz,

İstanbul Ticaret Borsası'nda bu ay kırmızı et konuşuldu

İstanbul Ticaret Borsası Yürütme Kurulu Başkanı Ali Kopuz, "Türkiye tarımsal üretim için gereken her şey sahip. Toprak bütünlüğü ve verimliliği, su kaynaklarımız, teknolojik gelişmişliğimiz, uluslararası tüketim pazarlarına ve ticaret birliğine yakınımız hep avantajlı. İpe bizde yapmamız gereken bu avantajları kazanca dönüştürmek için çalışmalı" dedi.

09.06.2022, Çarşamba

T A

Gıda sektörünün sorunlarını tüm yönleriyle tartışılması için İstanbul Ticaret Borsası tarafından düzenlenen Borsa Meydanı toplantılarında bu ay kırmızı et masaya yatırıldı.

İstanbul Ticaret Borsası (İSTB) açıklamasına göre, Güvenilir Ürün Platformunun destekleyiş, "Kırmızı Ette Sorun ve Çözümler" başlığı altında gerçekleştirilen etkinliğe geniş bir katılım gerçekleşti.

Açıklamada toplantının açılışındaki konuşmasına yer verilen İstanbul Ticaret Borsası Yürütme Kurulu Başkanı Ali Kopuz, Türkiye'nin kırmızı et üretim potansiyelinin mevcut üretimin çok üstünde olduğunu dile getirdi.

Kopuz, şunları kaydetti:

"Özellikle devletimiz, hayvancılığın gelişmesi için uygunluğu politikalarına üstüne özveriyle yatırım. Nispetin karnesi et üretimine önemli katkı bir katkı. Ancak potansiyelimize ulaşmak için çalışmamız gerektiği ortada. Ülkemizde 11 ay boyunca, yem kullanılmadan hayvan beslenebilecek miktarda var. Bu nedenle küçükbaş hayvancılığın ülkemiz için çok büyük potansiyel barındırıyor. Özellikle yem fiyatlarının ve üretim maliyetlerinin yüksekliği dönemiyle bu sistemin önemli daha iyi anlaşılıyor. Bizim küçük scale işletmeler ve mera hayvancılığın gelişmesi için ek tedbirler göndere almamız lazım. Sanayide büyükbaş, evlerde ise besin değeri yüksek olan küçükbaş etinin ödememesinin yaygınlaştırılması lazım. Yeni bir taraftan küçükbaş üretimi için çalışıyor, bir taraftan da tüketiminin yaygınlaştırılmaması sağlanmalıdır. Burada en önemli nokta, mera sistemi sayesinde yapılan üretimin maliyeti düşük olacak. İçin fiyatların dengelenmesine yardımcı katkıdır. Türkiye tarımsal üretim için gereken her şey sahip bir ülke. Toprak bütünlüğü ve verimliliği, su kaynaklarımız, teknolojik gelişmişliğimiz, uluslararası tüketim

Ekovitrin

SON DAKİKA
Genel Ürünler'in Anadolu'da Bu Projeyi İle Tanıyor

Et sektöründe tedarik zinciri ıslah edilmeli

Gıda sektörünün sorunlarını tüm yönleriyle tartışılması için İstanbul Ticaret Borsası tarafından düzenlenen Borsa Meydanı toplantılarında bu ay kırmızı et masaya yatırıldı. Yoğun katılım olan toplantıda kırmızı et ve hayvancılıkta yakın dönem düzenlemeler tartışıldı.

09.06.2022, Çarşamba

İstanbul Ticaret Borsası'nın, Güvenilir Ürün Platformunu destekleyiş "Borsa Meydanı Sektörler Konuşuyor" toplantılarında bu ay kırmızı et sektörü konuşuldu. "Kırmızı Ette Sorun ve Çözümler" başlığı ile gerçekleştirilen etkinliğe geniş bir katılım gerçekleşti.

Güvenilir Ürün Platformu Başkanı Celal Toprak'ın moderatörlüğünde yapılan toplantının açılış konuşmasını yapan İstanbul Ticaret Borsası Yürütme Kurulu Başkanı Ali Kopuz, Türkiye'nin kırmızı et üretimi

Devletimiz, su kaynaklarımız, teknolojik gelişmişliğimiz, uluslararası tüketim pazarlarına ve ticaret birliğine yakınımız hep avantajlı. İpe bizde yapmamız gereken bu avantajları kazanca dönüştürmek için çalışmalı" dedi.

İstanbul Ticaret Borsası Yürütme Kurulu Başkanı Ali Kopuz, "Türkiye tarımsal üretim için gereken her şey sahip. Toprak bütünlüğü ve verimliliği, su kaynaklarımız, teknolojik gelişmişliğimiz, uluslararası tüketim pazarlarına ve ticaret birliğine yakınımız hep avantajlı. İpe bizde yapmamız gereken bu avantajları kazanca dönüştürmek için çalışmalı" dedi.

Uzuc et için formülü açıkladılar: Sanayide büyükbaş, evlerde küçükbaş...

28.06.2022 11:04 | Son Güncelleme: 28.06.2022 11:06

Et fiyatlarında düşüş için formüller aranan bir masa da toplanan sektör temsilcilerinden özüm önerileri geldi. İSTB Başkanı Ali Kopuz: "Sanayide büyükbaş, evlerde ise besin değeri yüksek olan küçükbaş etinin tüketilmesini yaygınlaştırılması lazım. Burada en önemli nokta, mera sistemi sayesinde yapılan üretimin maliyeti düşük olacak. İçin fiyatların dengelenmesine yardımcı katkıdır" dedi. Et ve Süt Kurumu Genel Müdür Vekili Mustafa Kayhan ise, yeni bir sistemin sinyallerini verdi.

TAKIP ET

Gıda sektörünün sorunlarını tüm yönleriyle tartışılması için İstanbul Ticaret Borsası (İSTB) tarafından düzenlenen Borsa Meydanı toplantılarında bu ay kırmızı et masaya yatırıldı. Et fiyatlarının dengelenmesi konusunda görüş paylaşan sektör temsilcileri yer alan toplantıda Fransa çevrelibaş etinin ete ete ve Süt Kurumu ise üretimden itibaren her aşamaya dahi olacakları bir sistem öngördüklerini belirtti.

Toplantıda konuşan İstanbul Ticaret Borsası Yürütme Kurulu Başkanı Ali Kopuz, Türkiye'nin kırmızı et üretim potansiyelinin mevcut üretimin çok üstünde olduğunu dile getirdiği şunları söyledi:

Perakende

Alışveriş Kültürü ve Perakende Haber Portalı

Et sektöründe tedarik zinciri ıslah edilmeli

14.08.2023 09:02

Gıda sektörünün sorunlarını tüm yönleriyle tartışılması için İstanbul Ticaret Borsası tarafından düzenlenen Borsa Meydanı Toplantılarında bu ay KIRMIZI et masası yapıldı. Toplantıya katılan et ve hayvancılık sektörü uzmanları, özellikle et sektöründe yaşanan sorunları tartıştı.

İstanbul Ticaret Borsası, Güvencül Ürün Platformunu geliştirme amacıyla "Borsa Meydanında Sektörler Konuşuyor" toplantılarını düzenliyor. Her ay farklı sektörler için toplantılar düzenleniyor. Bu ay ise KIRMIZI et sektörüne odaklanıldı.

Güvencül Ürün Platformu Başkanı Celal Toprak, et sektöründe yaşanan sorunları tartıştı. Toprak, et sektöründe yaşanan sorunları tartıştı. Toprak, et sektöründe yaşanan sorunları tartıştı.

ESK Genel Müdür Vekili Mustafa Kayhan: "Et sektöründe tedarik zinciri ıslah edilmeli"

Gıda Teknolojisi

ANASAYFA TÜM GIDA HABERLERİ GIDA TEKNOLOJİSİ MAKALELERİ FUAR / ETKİNLİKLER

ESK Genel Müdür Vekili Mustafa Kayhan: "Et sektöründe tedarik zinciri ıslah edilmeli"

31.08.2022 17:07:00

Gıda sektörünün sorunlarını tüm yönleriyle tartışılması için İstanbul Ticaret Borsası tarafından düzenlenen Borsa Meydanı Toplantılarında Ağustos ayında KIRMIZI et masası yapıldı. Toplantıya katılan et ve hayvancılık sektörü uzmanları, özellikle et sektöründe yaşanan sorunları tartıştı.

1 Fotoğraf

Et sektöründe yaşanan sorunları tartıştı. Toprak, et sektöründe yaşanan sorunları tartıştı. Toprak, et sektöründe yaşanan sorunları tartıştı.

İstanbul Ticaret Borsası'nın, Güvencül Ürün Platformu'nun düzenlediği Borsa Meydanında Sektörler Konuşuyor toplantılarında, et sektöründe yaşanan sorunları tartıştı. Toprak, et sektöründe yaşanan sorunları tartıştı.

YeniGün

İstanbul Ticaret Borsası'nda kırmızı et konusu konuşuldu

"Kırmızı et sektöründe yaşanan sorunları tüm yönleriyle tartışılması için İstanbul Ticaret Borsası tarafından düzenlenen Borsa Meydanı Toplantılarında bu ay KIRMIZI et masası yapıldı. Toplantıya katılan et ve hayvancılık sektörü uzmanları, özellikle et sektöründe yaşanan sorunları tartıştı.

24 Ağustos 2022 09:02

Gıda sektörünün sorunlarını tüm yönleriyle tartışılması için İstanbul Ticaret Borsası tarafından düzenlenen Borsa Meydanı Toplantılarında bu ay KIRMIZI et masası yapıldı.

İstanbul Ticaret Borsası (ESTB) açıklamasına göre, Güvencül Ürün Platformunu geliştirme amacıyla "Kırmızı Ette Sorun ve Çözümler" başlıklı toplantı düzenlendi.

Açılışta katılımcıların açılışta konuşmasına yer verilen İstanbul Ticaret Borsası Yürütme Kurulu Başkanı Ali Kapuz, Türkiye'nin kırmızı et üretimi potansiyeliyle ilgili konuştu.

Kapuz, puntları kaydedildi. Özellikle devletin, hayvancılık gelmesini için vergülden politikaları düzenleme düzeni yapması, Nispetin kırmızı et üretiminin azaltması gerektiği görüşü. Ancak potansiyelini kullanmak için çabalarını geliştirmeli. Ülkemizde 11 ay boyunca, yom kullanılmadan hayvan beslenmişliğin etleri maral var. Bu nedenle küçükbaş hayvancılığın önemi için çok büyük potansiyel barındırıldığına inanıyoruz. Özellikle yom fiyatlarının ve üretim maliyetlerinin yükselmesi nedeniyle bu sistemimizi daha iyi yapıyoruz. Bizim küçükbaş ile ilgili olarak, meras hayvancılığının geliştirilmesi et sektöründe gündeme alınması lazım. Özellikle küçükbaş hayvanlar ile ilgili olarak, yom kullanılmadan hayvan beslenmişliğin etleri maral var. Bu nedenle küçükbaş hayvancılığın önemi için çok büyük potansiyel barındırıldığına inanıyoruz. Özellikle yom fiyatlarının ve üretim maliyetlerinin yükselmesi nedeniyle bu sistemimizi daha iyi yapıyoruz. Bizim küçükbaş ile ilgili olarak, meras hayvancılığının geliştirilmesi et sektöründe gündeme alınması lazım. Özellikle küçükbaş hayvanlar ile ilgili olarak, yom kullanılmadan hayvan beslenmişliğin etleri maral var. Bu nedenle küçükbaş hayvancılığın önemi için çok büyük potansiyel barındırıldığına inanıyoruz.

"BÜYÜKLEŞEN İLİŞKİLİ KURUMSAL ÇALIŞMALARINIZ VAR"

Et ve Süt Kurumu Genel Müdür Vekili Mustafa Kayhan, et ve süt sektöründe yaşanan sorunları tartıştı.

Kayhan, "Bursa borsası her aşamaya dahil olmalı. Özellikle et sektöründe yaşanan sorunları tartıştı. Toprak, et sektöründe yaşanan sorunları tartıştı.

Et sektöründe tedarik zinciri ıslah edilmeli

Gıda sektörünün sorunlarını tüm yönleriyle tartışılması için İstanbul Ticaret Borsası tarafından düzenlenen Borsa Meydanı Toplantılarında bu ay KIRMIZI et masası yapıldı. Toplantıya katılan et ve hayvancılık sektörü uzmanları, özellikle et sektöründe yaşanan sorunları tartıştı.

1 Fotoğraf

Et sektöründe yaşanan sorunları tartıştı. Toprak, et sektöründe yaşanan sorunları tartıştı. Toprak, et sektöründe yaşanan sorunları tartıştı.

ESK Genel Müdür Vekili Mustafa Kayhan: "Et sektöründe tedarik zinciri ıslah edilmeli"

Gıda sektörünün sorunlarını tüm yönleriyle tartışılması için İstanbul Ticaret Borsası tarafından düzenlenen Borsa Meydanı Toplantılarında Ağustos ayında KIRMIZI et masası yapıldı. Toplantıya katılan et ve hayvancılık sektörü uzmanları, özellikle et sektöründe yaşanan sorunları tartıştı.

İstanbul Ticaret Borsası'nın, Güvencül Ürün Platformu'nun düzenlediği Borsa Meydanında Sektörler Konuşuyor toplantılarında, et sektöründe yaşanan sorunları tartıştı. Toprak, et sektöründe yaşanan sorunları tartıştı.

"BÜYÜKLEŞEN İLİŞKİLİ KURUMSAL ÇALIŞMALARINIZ VAR"

Et ve Süt Kurumu Genel Müdür Vekili Mustafa Kayhan, et ve süt sektöründe yaşanan sorunları tartıştı.

Kayhan, "Bursa borsası her aşamaya dahil olmalı. Özellikle et sektöründe yaşanan sorunları tartıştı. Toprak, et sektöründe yaşanan sorunları tartıştı.

Et sektöründe tedarik zinciri ıslah edilmeli

Gıda sektörünün sorunlarını tüm yönleriyle tartışılması için İstanbul Ticaret Borsası tarafından düzenlenen Borsa Meydanı Toplantılarında bu ay KIRMIZI et masası yapıldı. Toplantıya katılan et ve hayvancılık sektörü uzmanları, özellikle et sektöründe yaşanan sorunları tartıştı.

1 Fotoğraf

Et sektöründe yaşanan sorunları tartıştı. Toprak, et sektöründe yaşanan sorunları tartıştı. Toprak, et sektöründe yaşanan sorunları tartıştı.

ESK Genel Müdür Vekili Mustafa Kayhan: "Et sektöründe tedarik zinciri ıslah edilmeli"

Gıda sektörünün sorunlarını tüm yönleriyle tartışılması için İstanbul Ticaret Borsası tarafından düzenlenen Borsa Meydanı Toplantılarında Ağustos ayında KIRMIZI et masası yapıldı. Toplantıya katılan et ve hayvancılık sektörü uzmanları, özellikle et sektöründe yaşanan sorunları tartıştı.

İstanbul Ticaret Borsası'nın, Güvencül Ürün Platformu'nun düzenlediği Borsa Meydanında Sektörler Konuşuyor toplantılarında, et sektöründe yaşanan sorunları tartıştı. Toprak, et sektöründe yaşanan sorunları tartıştı.

"BÜYÜKLEŞEN İLİŞKİLİ KURUMSAL ÇALIŞMALARINIZ VAR"

Et ve Süt Kurumu Genel Müdür Vekili Mustafa Kayhan, et ve süt sektöründe yaşanan sorunları tartıştı.

BORSA MEYDANINDA
SEKTÖRLER KONUŞUYOR

GIDA SEKTÖRÜNÜN KALBI BURADA ATIYOR

Gıdanın sorun ve çözüm önerileri Borsa Meydanında konuşuluyor...

İstanbul Ticaret Borsasının Güvenilir Ürün Platformunun destekleriyle düzenlediği Borsa Meydanı toplantılarında gıda sektörünün sorunları ele alınıyor, çözüm önerileri tartışılıyor.

Her ay gerçekleştirilen toplantıların sonuçları ilgililere iletiliyor, basında geniş yankı buluyor ve kitap olarak basılarak da paydaşlara dağıtılıyor.

istanbulticaretborsası

istib1924

İSTANBUL TİCARET BORSASI
ISTANBUL COMMODITY EXCHANGE 1924

www.istib.org.tr